

IRL vaagub, aga klopitakse Keski

Scumbag Kim Jong Il

KIM YONG IL WROTE 1500
BOOKS WHILE IN UNIVERSITY

Top memes today

HÜVASTIJÄTT LAARIGA: Viimasel hetkel enne oma erakonna esimehe kohalt taandumist sai Mart Laar hakkama fopaaga interneti asjus, mis tegi tuhandetele Facebooki sõpradele suurt nalja. Mitu päeva aasiti mõnuga Eesti kaitseministri kallal. Üks näide on pildil: „Põhja-Korea juht Kim Yong Il kirjutas ülikooliajal 1500 raamatut. Mart Laar kirjutas üheainsa hommikuga interneti täis.“ Kesknädal lisab omalt poolt, et Laar oli ikka kõvasti võimekam – tema ei kirjutanud internetti mitte lihtsalt täis, vaid tal tuli ka ruumist puudu!

Peavoolumeedias püütakse vägisi jätta muljet, nagu tabaks Keskerakonda järjestikku mingid jubedad skandaalid: küll 500 euro skandaal, küll kirjavahetuse skandaal. Viimati nädalavahetusel tegeldi usinasti KE aukohtu päevakorraga. Millest meedia peaaegu üldse kõnelda ei võta, on IRL-i hingevaakumine.

Suvist KE kongressi eelset kambakat erakonna esimehe vastu ei taha meenutada – samal ajal pidi rahval meelest ära minema, et muu hulgas valib Eesti endale viieks aastaks järgmist presidenti. Samuti, nagu järgnevalt selgub, käis halastamatu vastastikune andmine hoopis valitsuserakonnas.

Isamaa-pool veab IRL-i peretülid meediasse

IRL vaevleb valulises sisetulis parteide ühinemisest saadik 2006. Äripäev riputas oma kodulehele mõni aeg tagasi üles klipi IRL-i suviselt volikogult. Sel augustivolikogul pidasid „kampsunid“ ja „äraostmatud“ vastastikku sõnalahingut – kuni seleni välja, et Res Publica-pool kutsus isamaaliitlasi üles erakonnast välja astuma ja minema kõndima. Seda siis n-ö koduse peretüli meediasse välja viimise eest aastate vältel.

Eelmisel nädalal ilmusid mobiiliga salaja üles võetud klipid sellest samast IRL-i volikogust blogis innojairja.blogspot.com, ja kõik, kes on vaevaks võtnud sealt üksisilmi jälgida, mis toimub ühe valitsuserakonna sees, on aru saanud, et IRL kui selline on hinge heitmas.

Just pärast seda volikogu teatas Mart Laar oma tagasiastumisest esimehe kohalt, kuna kaotas erakonnas reaalse võimu. Seega polnud ka jaanuaris toimunud IRL-i suurkogu valmistulemused mingi uudis – võim oli juba enne republikaanide käes. Seda pole suutnud kallutada ka IRL-i järjest tabanud suured skandaalid: elamisload, Tallinna Sadamaga seoses pistisesüüdistus ja eelmisel nädalal „Pealtnägijas“ avalikustatud korruptiivne eurorahade rappakantimine Tartumaal. Meenutada võib, et ka ajal, mil suleti Soome vanglasse süütu eesti mees (taas „Pealtnägija“), juhtis Sise-ministeriumi samuti IRL-i minister Pomerants.

Vastik, vastik, vastik

Keegi kommentaator kirjutab: „Isamaa ja Res Publica Liidu volikogu terves pikkuses ära vaadanna mõtlesin, et milline see temperatuur veel siis oluks, kui elamislubade äri oluks juba avalik? Aga nagu üks noor inimene säääl kenasti ütles: vastik, vastik, vastik...“

Peretüli kujund on mõistagi tabav – et ei tohi naabritele ega meediale rääkida. Samas, kui ikka naise ainus mure on, kuidas siniseid plekke katta, ja kuulda seejuures teda kolkvalt mehelt moraali, kuidas tüli majast välja ei tohi viia...

Meenub näide Kanal 2-s äsjaesitunud Brežnevi filmist, kus noor Leonid Iljitš läks kuskile kolhoosi kohaliku kohtu käest päästma esimeest, kes oma naist pidevalt kolkis. Tegid naisele omavahel selgeks, et kui see miilitsale tehtud avaldust tagasi ei võta, läheb mees kinni ja tema koos lastega jääb toijtata. Emotsionaalne emand mõistis olukorda kiiresti: esimees jäi ametisse, perele jäi toitja ja naisele peksja. Vot selline IRL-ilik pragmatism!

Sama „leonidilik“ lähenemine on iseloomustanud ka IRL-i siseheitlusi. Ilmselge, et selle suure „kolkimise“ kõrval pole aega tegelda ei Eesti ega valljate asjaga. Valijad ongi oma erakonna juba nimetanud Isamaa Reeturite Liiduks.

Ja nagu kiuste, lahvatub IRL-iga seoses üks tõsiselt suur skandaal teise järel – erinevalt Keskerakonnast, kelle kaela tahetakse igal moel ajada tegelikult kõik, mis siin 20 aasta jooksul valesti valitsemisega valesti on tehtud.

Isegi selle viimase, sadamapistise-skandaali puhul võeti ju letti ikkagi kõige väiksemad tegijad, ja kõige väiksema asjaga – taas Raudne ja Stelmach. Keegi ei saa öelda, et midagi ei tehta ja et meedia IRL-i ei peksa.

Kuid sadamast paistavad ju Partsu kõrvad, elamislubade ärist paistavad Partsu ja Vaheri kõrvad. Maamüügiga oli Seeder pundis. Ansip ütles ise, et teadis eelmisest kevadest saadik, et elamislubadega on midagi mäda, aga häält ei teinud, sest tahtis hoida valitsust. Nüüd tuli välja see euroraha sohumatmine, mis ei lähe ju samuti Majandusministeriumist kaugel mööda. Aga see ju kõik pisku Keskerakonna 500 euro kõrval! Pealegi on tegu senistel andmetel seadusliku annetusega. Ja vaat kus alles makulatuurihunnik kuskil Toobali laua all, oi-oi...

Urmi Reinde

John Lennonist ja vabast ajakirjandusest

Meediakommentaator Edgar Savisaare blogist

Vaatasin hiljuti ühte dokumentaalfilmi John Lennonist ja, ausalt öelda, tundsin rõõmu selle üle, et minust ei saanud ajakirjanikku. Sest eeldused olid tegelikult olemas. Ma ei kujuta ette, kui palju ja millistel teemadel ma olen elu jooksul kirjutanud, aga kindlasti mitte ainult poliitikast. Äkki oleksin praeguseks isegi Bonnieri preemia laureaat – hoidku jumal selle eest!

Kui FBI direktor Edgar Hoover Lennonit taga kiusas, siis ei teinud ta seda sugugi ainult jälitamise ja telefonikõnede pealtkuulamise kaudu. Peamine töövahend oli Hooveril ikkagi müüdiv ja ostetav ajakirjandus, kes eriteenistuse salainfo põhjal külvab meedia üle lugudega sellest, kui

amoraalne ja isegi kriminaalne oli Lennon, kuidas ta tarvitas narkootikume ja protestis häbematuult Ameerika rahva patriootliku Vietnami sõja vastu (muide praegu Eestiski laineid löövas filmis Vladimir Võssotskist juhtus vastupidi – KGB jättis kogu rahva lemmiku herooinilembuse avalikustamata ja ilma igasuguse

Lennon

juuriidilise käiguta).

Huvitav on aga see, et kui Lääne ajakirjandus osutus Lennonit uputades müüdivaks, siis üks teine tsunft astus tema kaitseks välja. Need olid päriskirjanikud, kes võtsid positsiooni Lennonit kaitseks. Võrreldes ajakirjanikega osutusid nad iseseisvamateks ja ausamateks, kui nn „kirjatsurad“. Miks on see nii, mille poolt erinevad kirjanikud ajakirjanikest? Miks Hargla, Ruben, Berg, Remsu ja Käsper suudavad tõtt rääkida, aga Samost, Muuli ja Hõbemägi ei suuda või hoopis ei taha seda üldse?

Aga rääkides Lennonist, siis

eks ka kultuuriinimeste seas oli igasuguseid karvaseid ja sulelisi. Lugesin, et Elvis Presley olevat tema peale Hooverile salakaebusi kirjutanud. Huvitav, kui palju selliseid salakaebuseid leiaks Kapo arhiividest? Ja millal need avaldatakse? Küllap siis, kui Kapo mõne teise luureorganisatsiooniga asendatakse, mis kunagi toimub nagunii.

Elvis Presley kaitseks

olgu öeldud, et keegi meist ju ei kujuta ette, kui „vabatahtlikult“ ta käis koputamas.

Loe edasi lk 12!

Juhtkiri

Valitsus taotleb kollektiivlepingu ühepoolset muutmist

MARIKA TUUS-LAUL
Riigikogu sotsiaalkomisjoni liige

Aprilli algul täitub 20 aastat esimese kolmepoolse kokkuleppe sõlmimisest ametiühingute, valitsuse ja tööandjate vahel. Sellest ajast alates hakati asutustes ja organisatsioonides sõlmima kollektiivlepinguid. Muidugi ei olnud see massiline. Tööandjad olid ettevaatlikud ja tihti käisid vaidlused aastaid. Kokkulepeteni jõuti raskete läbirääkimiste tulemusena. Vahel pidi suhteid klaarima riiklik lepitaja.

Äsjase suure majanduslanguse ajal sündisid Eestis need kokkulepped harva, aga viimasel ajal on jälle olnud edasimineku. Lepingutega on kaetud kogu energeetikasüsteem, lepingud on bussifirmadel, Tallinkil, rääkimata varasematest kokkulepetest. 23% kogu meie töötajaskonnast on kollektiivlepingutega kaetud, mis on Ida-Euroopa riikide kohta päris hea. S.t töötajate ja tööandjate vahel on kokku lepitud töötasu osas, töö- ja puhkeaja, puhkuse jpm töötingimuste suhtes. Kollektiivleping kehtestab tavaliselt individuaalsest töölepingust soodsamad tingimused.

On täiesti uskumatu, et Eestis, tänases EL-i ja ILO (Rahvusvaheline Tööorganisatsioon) ühes liikmesriigis, ilmub parlamendis järsku töölaudadele seaduseelnõu, mis annaks tööandjale võimaluse ühepoolset tühistada kehtiv kollektiivleping, niiviisi vabanedes varem kokku lepitud ja jättes lubatud kohustused täitmata. Seletuskirjas leitakse, et selline regulatsioon polevat majanduslikult mõttekas, sest piiravat ettevõtlusvabadust ja lepinguvabadust.

KESKMÖTE:

Kui lepingut võib suvaliselt tühistada, siis polegi ju lepingu järele enam üldse vajadust.

Kummaline on ka see, et kollektiivsete töösuhete reform (kollektiivlepingu seadus, kollektiivse töötüli lahendamise seadus jt) kuulub praeguse valitsuse tööplaan! Nüüd soovitakse ülima kiirusega juba ette ära muuta vaid üht punkti, mis on aga kahjuks sisult sedavõrd ulatuslik, et tõmbaks kriipsu peale aastate jooksul saavutatule. Kui lepingut võib suvaliselt tühistada, siis polegi ju lepingu järele enam üldse vajadust. Kahju on sellest, et asju on aetud tagatubades, tööturu osapooli kaasamata.

Ametiühingute Keskliit rõhutab oma arvamusel, et demagoogiline on eelnõu väljatöötamise põhjendamine viitega Põhjamaade tööõigusele. On üldteada, et Skandinaavia riikides on enam kui saja aasta jooksul sügavalt juurdunud sotsiaalpartnerluskultuur, kus töösuhteid reguleeritakse suuresti just kollektiivlepingute, mitte normatiivaktide abil. See tagab kollektiivlepingute sõlmimise järjepidevuse. Eestil puudub võrreldav praktika, mis tähendab, et eelnõu seletuskirjas on võrreldud võrreldamatuid. Vaikitakse maha ka õiguskantsleri kirja need seisukohad, kus viidatakse vajadusele tagada töösuhete stabiilsus ja arvestada kollektiivlepingu tingimuste jätkumisega ka pärast lepingu lõppemist.

Ametiühingute Keskliit saatis pöördumise ka Toomas Hendrik Ilvesele, paludes presidendil vajadusel sekkuda Riigikogu õiguskomisjoni algatatud kollektiivlepingu seaduse muutmise protsessi.

Selgituseks veel, et siiani pole kordagi ilmnenud olukorda, kus aastaid tagasi sõlmitud kollektiivleping oleks tekitanud mõnele ettevõttele nii suuri raskusi, et seda oleks vaja erakorraliselt üles öelda.

Lisaks kõigele kogeme taas, et dokument, mis peaks arutusel olema sotsiaalkomisjonis, sest töösuhete reguleerimisega tegeleb ju Sotsiaalministeerium, tahetakse läbi arutada õiguskomisjonis, kus siiski puudub vastav kompetents, ja kiirendatult see siis Riigikogu enamusega vastu võtta, nii nagu see oli ka mäletatavalt kurbi tagajärgi toonud töölepinguseadusega.

Keskerakonna fraktsiooni nimel leian, et eelnõu, mis annab tööandjale võimaluse ühepoolset ja ilma põhjendamata lõpetada tähtajatuks muutunud kollektiivlepinguid, läheb vastuolule inimeste õiguskindluse põhimõttega. Meie fraktsiooni ettepanekut see seaduseelnõu menetlusest välja lükata valitsuserakondade saadikud loomulikult ei toetanud.

nädala nupud

Mati Raidma arendab mõjuvõimuga kauplemist

Ajakirjandus ja prokuratuur on viimastel nädalatel tegelnud Keskerakonna peasekretärist riigikoguliikme Priit Toobali ning keskerakondlasest riigikoguliikme Ester Tuiksoo kohta väidetava mõjuvõimuga kauplemise ja „müstilise“ 500 euro tuvastamise teemaga.

Ometi lasub reformierakondlasest Riigikogu liikmel Mati Raidmal (*pildil*) märksa rängem kahtlustus mõjuvõimuga kauplemises, mida Eesti õiguskaitseorganid aga ignoreerivad.

Nimelt on Riigikogu riigikaitsekomisjoni esimees Mati Raidma MTÜ Mondo juhatuse praegune liige ja endine esimees. MTÜ Mondo on konkurentsituult suurim Eesti riigi välisabina jagatava raha saaja – talle on aastate jooksul antud suuri summasid, mida on väidetavalt kasutatud Afganistani ja teiste arenguriikide abistamiseks.

Rahajagamine toimub Välisministeeriumis, Raidma erakonnakaaslaste Urmas Paeti kaudu. Kuna aga Raidma ja tema MTÜ-le raha suunava asutuse juht on samast „puutumatu parteist“, siis õiguskaitseorganeid selline korruptiivne tegevus ei näi huvitavat.

Jaanuari keskel kohtus Riigikogu esimees Ene Ergma Toompeal Euroopa Komisjoni rahvusvahelise koostöö, humanitaarabi ja kriisireguleerimise voliniku Kristalina Georgievaga. Kõne all oli humanitaarabi andmine, samuti ka vahetu abi osutamine loodusõnnetuste ja inimtegevusest põhjustatud katastroofide järgsetel päästetöödel ning tagajärgede likvideerimisel. Kohtumisel osales riigikaitsekomisjoni esimehena ka Mati Raidma. Huvitav, mida arvanuks Georgieva, kui ta saanuks teada, et seesama Raidma kasutab oma mõjuvõimu, suunates kõrge riigiametnikuna maksumaksjate raha enda poolt kontrollitava MTÜ arvele?

Läänes üldiselt on kombeks süüdistada abisaavaid riike selles, et suurem osa abist virutatakse ära kohapeal (näiteks Afganistanis, Palestiinas ja Aafrika riikides). Suurem osa abist tegelikult ei jõuagi abiandvatest riikidest kaugemale.

Reformierakondlase Anders Tsahkna üüratu paturegister

Mõjuvõimuga kauplemises süüdistatava sotsiaalministri endise nõuniku Anders Tsahkna (*pildil*) (Reformierakonna liige 1997. aastast) paturegistri ettelugemisele Harju maakohtus kulus riigiprokurör Steven-Hristo Evestusel üle poole tunni. Uurimisandmetel kasutas 2008. -2009. aastail sotsiaalminister Maret Maripuu nõunikuna töötanud Tsahkna korduvalt ära oma mõjuvõimu ning lasi ministriametnikel ja koostööpartneritel teha tema enda või ta sugulaste ja tuttavate jaoks soodsaid otsuseid.

Süüdistuses sisaldub näide isegi minister Maripuu enda ärakasutamisest. Tsahkna nimelt veenis ministrit muutma üht määrust sellises suunas, et Ida-Tallinna Keskhaiglal (ITK) tekkinuks õigus osutada täiendavaid onkoloogilise ravi teenuseid. Maripuu nii tegigi, kuid määrus jäi muutmata ministrist sõltumatutel asjaoludel. ITK ja selle juhtkonnaga seotud asjaajamine vähiraviga seotud valdkondades ongi Tsahknale esitatud süüdistuses üks läbivamaid liine. Nii mõjutatud ta haigekassa juhti Hannes Danilovit andma haigekassa reservidest haiglale vähiraviks lisaraha. Vastutasuks haiglalt tahtis Tsahkna, et haiglahuudid sõlmiksid koostöölepingu tema õemehe juhitud Tallinna Vähikliinikuga, mille ITK oleks võtnud täies koosseisus enda alla. Nii õnnestunuks Tsahkna plaani kohaselt ära hoida Vähikliiniku pankrotti. Ent seegi plaan jäi lõpule viimata, sest haigekassa ITK-le lisaraha ei eraldanud.

Ühe süüdistusepõhise kohaselt korraldas Tsahkna ITK-le ülikalli magnetresonants-tomograafi teenuse osutamise projekti, kus ta organiseeris 24,4 miljonit krooni maksnud magnetresonants-tomograafi ostmist ja sai selle pealt 10% ehk 2,4 miljonit krooni altkäemaksu. 2007. aastal Nordea pank teatud ülekande järel vormistati see raha tavaliseks arveks. Muuhulgas süüdistatakse Tsahkna selle tehinguga seoses 304 000-kroonises käibemaksupettuses. Ja nii edasi... Enne läheb Jumala päike looja, kui kõik tema patud üles loetud saab.

Ometi jääb mehel õigust ülegi. Tsahkna näib olevat veendunud, et kuna tal on häid suhteid mõjukate IRL-i liikmete ja reformierakondlastega, siis tegelikult ei juhtu temaga midagi. Kesknädal jääb lootma kohtute erapooletusele.

Sarapuu Foorumis: riik pole kasumit taotlev eraettevõte

Endine Järva maavanem, praegune Tallinna abilinnapea Arvo Sarapuu (*pildil*) ütles ETV poliitikasaates „Foorum“: riik ei tohi rahulikult pealt vaadata, kuidas inimesed maapiirkondadest lahkuvad.

„Toimiva kodanikuühiskonna heaks näiteks on Virtsu pangautomaadi probleem. Peaminister laiutab vaid käsi ja räägib, et riik ei saa ettevõtlusesse sekkuda – samal ajal on kodanike tähelepanu ja pahameel juba sundinud pank automaati alles jätma,“ tõi Sarapuu näite. Tema sõnul on toimiva regionaalpoliitika põhimõtteks inimeste võrdne kohtlemine. „Meil on vaja teenuste standardeid, mida omavalitsused saavad jälgida ja regionaalminister kontrollida. Paikapandud reeglite abil saame tagada tervishoiuteenused, ühistranspordi, hariduse ja kõik muu.“

Sarapuu selgitas, et inimesed elavad seal, kus on töö, ja tööd on seal, kus on ettevõtjad. „Seal aga, kus ettevõtjad probleeme ei lahenda, peab tegutsema riik – eelkõige siis maapiirkondades,“ lisas Sarapuu.

Hetkel on Sarapuule jäänud mulje, kus riik ei tegutse üldse inimeste heaolu mõeldes, vaid eraettevõtte, mille eesmärgiks on kasumi teenimine ja kasumi suurendamine. Ta tõi näiteks Eesti Posti, kus 2011. aastal teeniti 1,2 miljonit eurot kasumit, kuid ikkagi tahetakse sulgeda 24 postkontorit.

„Riigiettevõtte võiks ju teenida vähem kasumit ja selle arvel säilitada postkontori maakohas. See on inimestele oluline! Nendes 24 postkontoris töötavad ju inimesed, kes mõne aja pärast on töötud, aga sellele kasumiahne riik ilmselt ei mõtle.“

HIIBUSE NÄDAL

SIHID ON SEATUD, VAATAME, KAUA SEE KOOSTÖÖ IND VÕI TULI LUBAB JÄTKATA

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütl 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583
Uudistejuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee 6 274 573

Toimetus käsikirju ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

Noored püüavad poliitilist suhtluskultuuri parandada

31. jaanuaril toimus Keskerakonna noortekogu eestvedamisel esmakordselt väitlusvõistlus kesknõrte ja Keskerakonna vahel.

ALINA TUBLI

korraldaja, Keskerakonna noortekogu juhatuse liige

TÕNIS MÖLDER

Keskerakonna noortekogu peasekretär

Kesknõrte esimees Jaanus Riibe lausub avakõnes, et uue üritustesarjaga püütakse parandada poliitilist suhtluskultuuri. „Loodan, et tulevikus kasutatakse ka erakonnasiseselt probleemide lahendamiseks ja selgitamiseks rohkem väitlusformaati.

Selle asemel, et meedia vahendusel üksteist materdada ja emotsioone tühjalt üles kruvida, piisaks, et osapooled esitavad üksteisele väljakutse, leiavad ühise aja ja peavad maha ühe tõsise väitluse, millele kõik soovijad saaksid kaasa elada. Seejärel saab kohtalunud publik otsustada, kumma osapoole argumentid, probleemianalüüs ja esitatud näited on elulisemad, veenvamad ja usutavamad,“ ütles Riibe.

Paarkümmend pealtkuulajat ei pidanud

pettuma – hoogsaid sõnavõtte ja võistluspinget jagus terveks mõõduvõtuks. Esimese väitlusvõistluse teemaks loositi „Eesti riigi liitumine Soome riigiga“. Selle idee pooldajateks hakkasid kokkuleppe alusel kesknõrte, vastaseks Keskerakonna võistkond.

Hoogsa väitluse esimeses voorus sai mõlema meeskonna iga liige neljaks minutiks sõna oma seisukohtade tutvustamiseks ja kaitsmiseks. Teises voorus viidi läbi küsimuste ja repliikide ring, kus sõna anti ka publikule.

Kogu väitlust jälgisid erapooletud kohtunikud Toomas Roolaid ja Uve Poom Eesti Väitluseltsist, kes ei teinud hinnaalandust ühelegi võistlejale.

Kohtunike karmi hinnangu kohaselt osutus seekord paremaks Keskerakonna võistkond: Mailis Repts, Kalle Klandorf ja Denis Boroditš. Kesknõrte esindasid Jaanus Riibe, Kätlin Joala ja Jens Raevald. Üritust modereeris Vladimir Svet.

Järgmine väitlusvõistlus, juba uute osavõtjatega, tuleb märtsikuus.

KUULAVAD: Erapooletud kohtunikud Toomas Roolaid ja Uve Poom Eesti Väitluseltsist jagavad omapoolseid hinnanguid Keskerakonna ja kesknõrte võistkonna tegevusele.

Foto
Indrek
Veiserik

Keskerakondlased kaitsevad Toobalit sisekriitikute eest

Riigikogu Keskraktsiooni seitse saadikut allkirjastasid ja edastasid 25. jaanuaril erakonna juhatusele kirja. „Leiame, et avalikkuse ette jõudnud teave inimese suuremahulise kirjavahetuse omastamise kohta isiku tahte vastaselt on räige põhiseaduslike kodanikeõiguste rikkumine ja väärib hukkamõistu. Nii ei tohi käituda kodanik ega poliitik,“ arvavad pöördumise autorid.

KESKNÄDAL

Seitse saadiku hinnangul peaks juhatuse kujundama oma seisukoha ning peasekretär Toobalil soovitatavale tõsiselt mõelda oma edasiste sammude üle erakonnas ning poliitikas üldse. Kirjale kirjutasid alla Kalle Laanet, Lembit Kaljuvee, Jüri Ratas, Denis Boroditš, Inara Luigas, Rainer Vakra ja Olga Sõtnik.

Kui Toobalile helistas ajakirjandus ja palus kirja kohta kommentaari, oli selge, et erakonna juhatuse kõrval oli nn „seitse kiri“ saadetud ka meediasse. Pärast selle selgumist palus Toobal „seitse kirja“ levitada ka erakonnaliikmetele teadmiseks erakonna siselistis.

1. veebruaril saatsid omakorda Keskerakonna Viljandimaa piirkonna liikmed erakonna esimehele ja juhatusele samuti siselisti kaudu pöördumise, kus paluti toetada peasekretäri tema vastu suunatud poliitilise rünnaku tõrjumisel.

„Poliitiline rünnak, mis algas 6. jaanuaril Kaitsepolitsei läbiotsimisega Priit Toobali töö- ja eluruumides, on tänaseks kulmineerunud propagandasõjaks meedia vahendusel. Eesti Keskerakonna poliitilised konkurendid on kasutanud enesestmõistetavalt võimalust meie erakonna ründamiseks ja halvustamiseks. Kahjuks on selle, Keskerakonna lõhestamise soovi kandva rünnakuga kaasa läinud ka mitmed Keskerakonna juhtivoliitikud Riigikogu liikmete seast,“ kirjutavad Viljandimaa keskerakondlased.

Pöördumises meenutatakse, kuidas Keskerakond on varem ajakirjanduses levitatud rünnakute eest kaitsnud kõiki „seitse kirjale“ allkirjutanuid – Denis Boroditšit, Lembit Kaljuveed, Kalle Laanetit, Inara Luigast, Jüri Ratast, Olga Sõtnikut ja Rainer Vakrat. Kirjas seisab: „Nii toetas Eesti Keskerakond Denis Boroditšit, keda ajakirjanduse vahendusel süüdistati kahtlases kinnisvaraäris ning projekti „Hoovid korda“ ebaausas teostamises kitsaste huvigruppide kasuks.

Nii toetas Eesti Keskerakond Lembit Kaljuveed, keda ajakirjanduse vahendusel süüdistati Eesti Põlevkivi raha kasutamises valimiskampaania tegemiseks.

Nii toetas Eesti Keskerakond Kalle Laanetit, keda

ajakirjanduse vahendusel süüdistati ebaausas majatehingus ettevõttega Kalev ning fiktiivse politseioperatsiooni korraldamises. Selgelt astusid Keskerakonna juhid välja Laaneti kaitseks näiteks septembris 2006, kui opositsioon nõudis tema tagasiastumist, sest minister olevat oma valdkonna juhtimisel saamatu.

Eesti Keskerakond toetas Inara Luigast, keda ajakirjanduse vahendusel süüdistati Mikitamäe valla koalitsioonilepingu salaprotokollides volinikele hüvede jagamiseks.

Nii toetas Eesti Keskerakond Jüri Ratast, keda ajakirjanduse vahendusel tema Tallinna linnapeaks oleku ajal süüdistati Tallinna linnale kahjuliku Harju tänava tehingu läbi surumises.

Nii toetas Eesti Keskerakond Olga Sõtnikut, keda ajakirjanduse vahendusel tema Tallinna abilinnapeaks oleku ajal süüdistati Tartu maantee laienduse maksumuse kahekordistumises.

Nii toetas Eesti Keskerakond Rainer Vakrat, keda on süüdistatud Nõmme linnaosa raha kasutamises oma valimiskampaanias ning omastamises ka isiklikes huvides.“

„Oleme seisukohal, et Eesti Keskerakond on alati seisnud ning peab ka edaspidi seisma ühtse rivina kaitsmaks oma liikmeid,“ märgivad Viljandimaa keskerakondlased, kellest kirjutasid kirjale alla Helmut Hallemaa, Annika Parm, Jaan Kuusk, Peeter Sadam, Tõnu Siimsoo, Enno Aasmäe, Tiiu Nõmm, Eeri Palu, Marju Grünbaum, Milvi Kallaste, Virve Kivja ja Riina Pakane. Siselistis on nüüdseks lugeda olnud mitmete keskerakondlaste seisukohti vastuseks „seitse kirjale“.

Kesknädal arvab, et igal liikmel on õigus avaldada pöördumisi erakonna siselistis ja saata kirju erakonna juhtidele ja juhtorganitele. Kurb on aga see, kui üle päeva pead nägema osa erakonnakaaslasti ekraanidel ja portaalides erakonda halvustamas ja selle juhte sõimamas. Ka seesama seitse fraktsiooniliikme kiri ilmus ju Delfis ja Eesti Päevalehes, olles meie poliitiliste vastaste parastada ja kommentaaritorite irvitada. Kui muda loobitakse, ega siis keegi puhtaks jää – ka sisekriitikud ise mitte.

Loe pikemalt Kesknädala koduleheküljel

Toetus opositsioonile ületas toetuse võimuparteidele

Eelmisel nädalal kirjutas Kesknädal sellest, et Keskerakonna pihta tulistatud (et mitte öelda – välja imetud) skandaalid tõid küllaltki ootamatult kaasa erakonna reitingu tõusu tervelt 5% võrra (22 protsendilt 27 protsendile). Samas jäi meil märkamata teine ja võib-olla veelgi olulisem nihe poliitikamaastikul – juba 10 kuud pärast valimisi on koalitsiooni toetus langenud allapoole opositsiooni toetust. Ja nõnda vaatamata sellele, et jaanuaris langes 3% võrra ka teise opositsioonierakonna SDE toetus.

	valimised	apr.	mai	jun.	jul.	aug.	sept.	okt.	nov.	dets.	jan.
Koalitsioon	49	50	50	46	46	47	47	48	47	49	43
Opositsioon	40	41	42	43	45	45	46	43	47	44	46

Blogist Infopartisan võis lugeda, et kuigi „valimistest ei ole möödunud isegi veel aastat, kuid toetus täna Riigikogus opositsiooni kuuluvatele erakondadele ületas küsitluste kohaselt juba toetuse valitsusse kuuluvatele erakondadele“.

Blogija Andres Laipea nimetab toimunud nihet „ajalooliseks saavutuseks“ ja kirjutab, et „kui nüüd samas vaimus edasi läheb, siis toimub 2015. aastal ilmselt järsk pööre vasakule (Reformierakond visatakse valitsusest välja ja IRL on võib-olla üldse kadunud), mis võib lüüa Eesti arengu teistpidi tasakaalust välja. Selle vältimiseks oleks vaja mõnda uut paremerakonda, mis on võimeline tegema koostööd vasakpoolsetega ja neid valitsuses tasakaalustama“.

Küll aga töötavad kehtestatud mängureglid blogija arvates sellele stsenaariumile vastu.

„Reformierakonna valitud suund teravale vastandumisele sotsidega on eksitee, mis võib osutada kasulikuks 2013. aasta kohalike valimiste kontekstis, kuid viib lõpuks ummikuni. Ja kui 2015. aastal toimub järsk pööre vasakule, siis on ka see peamiselt Reformierakonna teene, sest sinna kuuluvad autoritaarse mõtteviisiga isikud keelduvad poliitilise süsteemi liberaliseerimisest, mis võimaldaks seda pööret tasakaalustada. Täna võib selle eest peaminister Andrus Ansipit, kes on muutumas aina enam iseenda karikatuuriks, ja tema jüngeid,“ mõtiskleb Laipea. **Kn**

Terane mõte!

Vaat nii!
"Soome valitsus tõstis töötu abiraha aasta algusest 120 euro võrra kuus."

Sami Lotila on selle üle uhke ajalehes PEALINN

Reformierakond seisis müürina oma peasekretäri Heiki Kranichi eest

1996. aastal, kui Kranich oli Reformierakonna peasekretär ja Riigikogu liige, süüdistati teda riisumises, mille ta saatnud korda 1992. aastal Lääne-Eesti Panga Haapsalu filiaali juhatajana. Keegi ei nõudnud tema tagasiastumist mitte ühestki ametist, oravad seisid müürina Kranichi ees ja taga.

KESKNÄDAL

Vikipedia ja 1996. aasta Postimehe põhjal

Meenutuseks: 1980–1992 juhtis Kranich Lääne-Eesti Panga Haapsalu filiaali. Ta kuulus 1990. aastal Eesti Liberaaldemokraatliku Partei asutajate hulka ning valiti 1992. aastal Isamaa nimekirjas Riigikokku. 1995 valiti ta Riigikokku Reformierakonna liikmena. Temast sai Reformierakonna peasekretär. 1993–1998 oli Kranich Eesti Panga Nõukogu liige. 1994 oli Kranich Mart Laari esimese valitsuse rahandusminister ja 1999–2002 Laari teise valitsuse keskkonnaminister. Ta jätkas keskkonnaministrina ka Siim Kallase valitsuses. 1996. aastal esitati Kranichile süüdistus ametiseisundi kuritarvitamises ja riisumises Lääne-Eesti Panga Haapsalu filiaali direktorina 1992. aastal. Kohus mõistis ta õigeks. 2009. aastal lahkus poliitikast ja juhib tänaseni Eesti Lotot.

Toonane ajakirjanik Enno Tammer kirjutab 30. aprillil 1996. a. Postimehes artiklis „Saadikupuutumatuseta jäänud Heiki Kranich peab end kohtus kaitsma“, et Riigikogu andis hääletusel ühehäälselt nõusoleku võtta saadikupuutumatus Riigikogu liikmelt Heiki Kranichilt ning Kranich peab hakkama end kohtus kaitsma riisumise ja ametiseisundi kuritarvitamise süüdistuse eest.

„Vastavalt põhiseadusele ning juhindudes õiguskantsleri tegevuse korraldamise seadusest ja Riigikogu liikme kriminaalvastutusele võtmise korra seadusest tegi ettepaneku Kranichilt saadikupuutumatus võtmiseks õiguskantsler Eerik-Juhan Truuväli,“ kirjutab Postimees. „Taasiseseisvunud Eesti esimese saadikupuutumatus võtmise juhtumil hääletas saadikupuutumatus võtmise poolt 76 Riigikogu liiget, vastu ei olnud keegi.“

Edasi selgitab ajaleht, et poolt hääletama kutsus Reformierakonna fraktsioon, kuhu kuulus ka Kranich. „Reformierakonna fraktsiooni esimees Valve Kirsipuu nimetas Riigikogu ees, et pea kolm aastat käinud Kranichi tegevuse uurimist saab pidada poliitiliseks protsessiks, mille käigus on poliitilistel oponentidel olnud korduvalt võimalus Kranichile ette heita tõendamata süüdistusi,“ seisab ajalehes. Kirsipuu sõnul toetas Reformierakond Kranichilt saadikupuutumatus ära võtmist.

Kui tuua paralleele 16 aasta taguse ajaga ja asetada võrdluse Keskerakonna tänane peasekretäri ja samuti Riigikogu liikme Priit Toobali juhtum, siis tasub meenutada, et toona Reformierakond (ega ka keegi Riigikogust) ei nõudnud Kranichi tagasiastumist oma positsioonidelt. Reformierakond seisis müürina oma

peasekretäri seljataga – erinevalt tänasest olukorrast, kus Toobali vastu sõdib esmajoones Keskerakonna nn siseopositsioon.

Postimees kirjutab, et „12. märtsil 1996 on keskuurimisbüroo koostanud Kranichi süüdistatavana vastutusele võtmise määruse, milles Kranichile on esitatud süüdistus riisumises ametiseisundi kuritarvitamise või omastamise või raiskamise teel suures ulatuses ning ametiseisundi kuritarvitamises. 25. märtsil 1996 on riigiprokuröri asetäitja riigiprokuröri ülesannetes Alar Kirs teinud taotluse õiguskantslerile, et õiguskantsler teeks Riigikogule ettepaneku saadikupuutumatus äravõtmiseks.“

Truuväli tunnistas 1996. aastal Riigikogu ees, et on tutvunud kriminaalaja materjalidega, ja esitas ülevaate, mida on Kranichile süüds arvatud. Keskuurimisbüroo süüdistas siis endist Lääne-Eesti Panga Haapsalu filiaali direktorit Kranichit selles, et ta on 1992. aastal ametiseisundi kuritarvitamise teel omastanud ja raisanud Lääne-Eesti Panga vara 90 691 Eesti krooni ulatuses.

Kriminaalkoodeks nägi sellise teo eest karistuseks vabadusekaotuse 3–8 aastat.

Lisaks süüdistati Kranichit ametiseisundi tahtlikus ära kasutamises, mille eest nägi kriminaalkoodeks karistuseks rahatravi või vabadusekaotuse kuni kolme aastani.

Artiklist tuleb välja, et Truuvälja sõnul oli tõendite liikidena kirjas 52 tunnistaja ütlused, kohturaamatupidamise ekspertiisi akt, Lääne maakohtu, Tallinna ringkonnakohtu ja Riigikohtu lahendid tsiviilasjas, Lääne-Eesti Panga revideerimise vaheakt maksejõuetuse tekkimise kohta koos lisadega ja audiitori öiend koos lisadega.

„Ma ei saa seda käsitleda niioelda tõsiseltvõetava kriminaalprotsessina, sest minu kohta esitatud süüdistused ise ei ole tõsiseltvõetavad. Torkab silma, et süüdistuste koostajal on puudunud piisav ettekujutus majandusest, kitsamalt raamatupidamisest ja maksundusest, ning süüdistused tunduvad olevat tõepoolest otsitud,“ ütles Kranich tookord Postimehele ise. Ajaleht kirjutab, et Kranichit esindas kuni siseministriks saamiseni vandeadvokaat Märt Rask advokaadibüroost Teder & Rask, ja hiljem vandeadvokaat Indrek Teder samast büroost. Mustvalgel seisab lehes, et reformierakondlaselt „Kranichilt saadikupuutumatus võtmise ei tähenda, et sellega oleks peatatud või lõppenud tema kui Riigikogu liikme volitused.“

Miks täna valitsusmeedia, president, peaminister, spiiker ja koos nendega mõned keskerakondlased lähevad vastuollu senise nii poliitilise kui ka õiguspraktikaga, seda võiksid nad ise avalikkusele täpsemalt selgitada. Seni on nende esinemine jätnud ebausaldusväärse mulje.

Kapitalism hakkab hääbuma

NELLI Teataja

Ülemaailmses ulatuses on klassikaline kapitalistlik tootmisviis juba ammu ületanud oma kõrgpunkti, mistõttu tema aeg koos talle omase „demokraatiaga“ hakkab paljude kurvastuseks ümber saama.

ANDO LEPP
õigusteaslane, Eesti Rooma Klubi liige

Seda tõsiasja kinnitavad kõikjal massiline tööpuudus, tõsised tänavarahutused, sagedased ühe või teise riigipea või muu juhtfiguuri tapmine, tapmise katse või kohtu alla andmine ja toimepandud kuritegudes süüdi mõistmine.

Rikkurite tahe

Seetõttu rikkurid, kelle jõukus on saadud valdavalt vaeste arvel, püüavad päästa veel mis päästa annab, kas siis lokaalsete sõdadega või koguni ülemaailmse sõjaohu (näiteks Lähis-Idas) reaalse ähvardusega. Lähis-Ida on juba pikemat aega olnud see tüliõun, kuna on rikas musta kulla – nafta – poolest. Kõikjutud, et Afganistanis, Iraagis, Liibüas jt Lähis-Ida maades rikutakse inimõigusi (inimõigusi rikutakse tegelikult igas riigis, vaata-mata sellele, kui „demokraatlikuks“ see riik ise ennast peab), on vaid lapsikud ettekäänded. Kogu asja taga on ikkagi nafta, s.t energia ja raha.

Täna on eriti teravaks läinud omavahelised suhted Iraanil ja Iisraelil, samuti Süüria suunal. Eriti sõjaohulik olukord valitseb Hormuze väina piirkonnas, kuhu USA on toonud oma sõjalaevastiku, ka lennukikandja, ja kus Iraan lubab anda tugeva vastu löögi ükskõik mis sugusele „agressorile“.

Kahjuks võib siit alguse saada tuumasõda ja ühtlasi ka III maailmasõda. Täna veetakse läbi

Hormuze väina tankeritega ca 40% maailma naftast. Ja siia ongi koer maetud, mitte aga pole asi inimõiguste rikkumises ja erinevates usulistes tõekspidamistes või tuuma(relva)objektide olemasolus.

Kuid siiski jääb arusaamatuks, miks Iisraelil võib olla tuumarelv, aga Iraanil ei tohi olla?! Õiglase oleks, kui nii Iisrael kui ka Iraan kumbki ei tohiks omada tuumarelva. Kuid me tõdeme iga päev, et tänapäeva rahvusvaheline õigus, mis tegelikult on tugevama, s.t mingi suurriigi õigus, „libiseb“ nagu tahtmatult üha enam ja enam väga raskesti piiritletava inimõiguste valdkonna käsitlemisele, kus üks on sageli avatud kõikvõimalikeks spekulatsioonideks.

Pangad ja maailmasõjad

Sellise stsenaariumi järgi toimusid I ja II maailmasõda, mille väidetavalt päästsid valla „jumalast väljavalitud“ mõne suurriigi pankurid, mille tagajärjel, nende kasuühuse tõttu said kümned miljonid sõdurid (ei oma tähtsust, millist mundrit nad kandsid) ja tsiviilisikud kahurilihaks. Ka 2011. aasta ja eelnevate aastate majanduskriis on peamiselt jällegi pankurite poolt esile kutsutud, mis alanud aastal Eestis kui Euroopa ühes vaesemas riigis suure tõenäosusega veelgi süveneb ja mille tagajärjel rikkad vaeste arvel veelgi rikastuvad. Samal ajal vaesed vaesuvad veelgi rikaste pidurdamatu kasuühuse tõttu, kes kuidagi ei saa aru või ei taha aru saada lihtsast tõsiasjast, et rikkust ei eksisteeri ilma vaesuseta ja vaesust ilma rikkuseta.

Kas Euroopa Liit jääb alanud aastal püsima? Arvatavasti jääb, kuid temas toimuvad muudatused.

Ilmselt astub Kreeka ise Euroopa Liidust välja, võtab kasutusele oma endise raha – drahmi, mille kurss hakkab olema euro kursist tunduvalt madalam. Itaaliaga on lood samuti halvad. Tõenäoliselt ka euro kurss langeb ja võrdustub USA dollariga, vaatamata Saksamaa ja Prantsusmaa pingutustele. Väidetavalt on maailmasõdade peamine põhjus peitunud USA dollari maailmaturgudel ainuvalitsemise jätkumises.

Aususe puudumine

Mulle näib, et meie riigijuhid on valdavalt lähtunud eelnimetatud rikaste tõekspidamistest ehk nende väljavalitute „filosoofiast“ – võtta veel, mis võtta annab! Aususest ei ole tänases Eestis peaaegu midagi järele jäänud (võtame näiteks XI Riigikogu e-valimised). See käib eelkõige meie riigijuhtide: presidendi, Riigikogu liikmete, valitsuse, omavalitsuste, jõustruktuuride, õiguskaitsetalituste jt kohta. Üks skandaal ajab teist taga. IRL-iga seonduva skandaaliga (elamislubade müük Vene Föderatsiooni kodanikele) liitus aastatel 1995–2000 julgeoleku koordinatsioonibüroo direktoriks olnud Eerik-Niiles Krossi rahvusvaheliselt tagaotsitavaks kuulutamine. (Muide, viimane koos Mart Laariga oli ka Herman Simmi „luuretegevusele“ upitajajms.) Nendega on otseselt seotud Eesti riigi julgeolek ja eksisteerimine ning Eesti kui riigi maine tugev allakäik rahvusvahelises ulatuses. Tekib küsimus, kas tänases Eestis, samuti ka välisriikides, on üldse võimalik teha ausat poliit-

OHTLIK AEG: Hetkel on väga teravaks läinud omavahelised suhted Iraanil ja Iisraelil. Eriti sõjaohulik olukord valitseb Hormuze väina piirkonnas – juuresoleval pildil teeb Iraani merevägi sõjalisi harjutusi.

tikat? Tegelik elu näitab, et see on võimalik, kuid mitte sugugi kerge, sest „veealuseid karisid“ on väga palju. Rahapakkujad tormavad juhtivtöötajate jutule oma soovidega nii uksest kui ka aknast. Kui keskajal valitses religioon ning uusajal teadus ja õigus, siis praegu, modernismi ja postmodernismi ajastul – kõlblus. Kuid, oh häda, kõlbluse puhul on vastutus tugevasti hajutatud ja seepärast ei vastuta ka oma valgustkartvate tegude eest pahatihti mitte keegi! Seda kogeme Eestis kahjuks väga sageli.

Kas Eesti jääb riigina püsima?

Loomulikult ei saa lõputult kesta selline olukord – suur tööpuudus, madalad palgad, mistõttu noored, haritud ja heade tööoskustega inimesed lahkuvad Eestist, ja seda põhjustatuna eelkõige ebaaususest tulenevast ühiskonna mädapaisest – korrupsioonist, ehk teiste sõnadega, valitsevate ringkondade ringkaimest, millesse on aktiivselt kaasatud õiguskaitsestruktuurid, mis on kahjuks sageli allutatud parteidistsipliinile. Et Eesti jääks ka käesoleval aastal riigina kestva, on eelkõige vaja riigijuhtidel ausust ja veel kord ausust! Aga kust seda ausust võtta? Riigimehelik ausus ongi oma riigi ja rahva teenimine, mitte enda taskute täitmine! Milline tootmisviis peab kapitalistlikku tootmisviisi asendama või kuidas need „üleminekud“ toimuvad, sellest on veel vara rääkida.

See artikkel ilmus esmakordselt 29. jaanuaril ajalehes *Nelli Teataja*.

Keskerakonna vastu suunatud aktsiooni definitsioon

"Tegemist on grupiviisilise, organiseeritud laimukampaaniaga riigiorganite osavõtul. Ükski Eesti kodanik ei tahaks, et riik

koos massimeediaga asuksid teda sellisel viisil laimama."

Delfi kommentaariumist 4.02

Mõni sõna venelaste kaitseks

Nõukogude ajal oli paljudele oluline inimlikkus, käsutähtsusest tähtsamgi. Integratsioon Eestis saaks toetuda ka meie positiivsele ühisosale venelaste ja Venemaaga, kui puuduks soov „neile“ oma alandusi kätte maksta. Mõnele Eestis on see tähtsamgi, kui oma rahva allesjäämine.

KARL LUST (SDE)

Siinkirjutajal oli vene keel kogu kooliaeg üle jõu käiv õppeaine, põhjuseks vaen nõukogude korra ja okupantide vastu. (Lõplikult kadus see hoiak siis, kui Eesti iseseisvus.) Põhikoolis tuli võtta eratunde. Need lõppesid, kui õpetajaks tuli noor veetlev õpetajanna Aime Piirsalu, kes oli õppetöös väga originaalne.

Inimlikkus viis vaenust sümpaatiani

Sageli kutsus Piirsalu õpilasi inimliku kontakti tekkimiseks külla. Keskkoolis õpetas „raudteekeelt“ eestimeelne ja vähenõudlik Liidia Jakobson. Abituuriumis pani uus õpetaja mulle puht inimlikkusest kolme välja, kuigi hinded kõikusid ühe ja kahe vahel. Kõrgkoolis vedas mind vene keelest läbi taaskord õppejõu halastus. Eksamil aitas riigikeeles „hea“ saada läbikäimine ühe filoloogiga.

Kirde-Eestis puudub eesti-keelne suhtlusvõimalus, eriti seda keelt rääkida. Tuleks kaaluda Sergei Stadnikovi soovitus hakata seal kasutama kahte võõrkeelt.

Eesti Vabariigi ajal anti kodakondsus kõigile, kes olid siin kümme aastat elanud. Eesti Inimarengu Aruanne 2010/11 soovib eesti keele õpetamisel kasutada rohkem präänikut kui piitsa. Ei saa vastu vaielda vene noortele, kes tunnevad end keele tõttu diskrimineerituna.

Siinkirjutaja õppis vene keele lõpuks ära tänu kõrgkooli-õpikutele, kolleegidele ja välisraadio kuulamisele. Vene keele vahendusel oli võimalik ligi pääseda maailma kõrgkultuuri varamule ja Vene dissidentide töödele. Tekkis kokkupuude vene rahva ja vene kultuuri parima osaga, seejärel ka vaimustus sellest kõigest. Kõike seda poleks juhtunud, kui õpetajatel ja okupantidel puudunuks inimlikkus.

Moskva lubas baltlastel vene keele omandamiseks aasta kauem koolis käia. Nõukogude ajal ilmutasid paljud inimisõbralikkust (humaansust), isegi eneseohverdust teise heaks (altruismi), sest kõigile oli garanteeritud töö, täis köht, soe tuba ja arstiabi. Neoliberalism on inimene ja Jumal asendatud rahaga. Tõelise parempoolsuse õppetunni andsid meile need väliseestlased, kes kodueestlastele majanduslikult raskel ajal tulid siia otsekui rõõvlid oma vara ja maid tagasi nõudma. Samal ajal aga ei raatsitud toetada näiteks Eesti delegatsiooni sõitu New Yorki

ÜRÖ Peassambleele, et seal liikmelisust taotleda.

Ühisosa salgamine

Venemaa ja venelased ei ole üldmõistet, mis käivad kõikide kohta, vaid on kogumõistet ka erinevate ja omavahel sobimatute nähtuste konglomeraadi kohta. Erinevate ebastabiilsete kodanikuidentiteetidega eesti-venelased on killustunud ja kirju etnos. Loode-Venemaa elanikud on meile geneetiliselt lähemal kui soomlased ja Venemaa metsavõõnd on olnud soomeugrilaste põlisala. Rahvarinne tahtis kodakondsuse anda neile mittekodanikele, kes olid Eesti patrioosid. Sel ajal olid siin veel Nõukogude väed sees ja kõik oli võimalik.

Kodanikuks ei tee keele, kultuuri ja seaduste tundmine. Venelased õpivad eesti keelt hea töökoha saamiseks (79%), hüppeliselt vähem aga eestlastega usalduse suurendamiseks (38%). Üleminekut 60% õppeainetest eesti keeles õppimisele peab kurvastavaks 41% ja kiireks 34% õpilastest (EIA).

Neoliberalism on inimene ja Jumal asendatud rahaga.

Meil on venelastega ühisosa, millest rõõmu ja uhkust tunda, kuid mis on unarusse jäetud. Tsaariaegne Peterburi oli eesti professionaalse eliidi, eriti kunstnike ja muusikute õpikoht.

Kokkupuutepunkte on teisigi. Peterburist olid pärit maailmakuulsad Juri Lotman ja Leonid Stolvitš. Nobelist Aleksandr Solženitsõn õppis nõukogude korra vihkamist Arnold Susilt, kelle kodus valmis hiljem ka „Gulagi arhipelaagi“ esimene osa. Nobelist Andrei Sahharov andis allkirja Balti apellile (1979), mille alusel nõudis meile iseseisvust Euroopa Parlament. Taasiseseisvumine sai suuresti teoks tänu Boriss Jeltsini toetusele, kes isegi eluga riskides Tallinnas käis; Lääs oli sel ajal vastu meie eraldumisele Nõukogude Liidust. Esimese demokraatianõudjate seas Eestis olid Sergei Soldatov ja Artjom Juskevits; nende kiri jõudis ÜRO-sse. Eestiga oli seotud ka režissöör Andrei Tarkovski, kelle filmide vastu oli Eestis suur huvi ja mida siin hästi mõisteti.

Paraku oleme aga asjadel lasknud minna nii, et Venemaal

meil enam ustavaid sõpru-eestkõnelejaid ei ole; esimest korda 300 aasta jooksul. Integratsioon on kahepoolne lähenemine, mis saab toetuda ka ühistele kannatustele nõukogude režiimi all. Viimane surus vene kultuuri rohkemgi alla kui eesti oma. Heiki Kortspärn on väitnud, et olime orjameelsed juba nõukogude ajal ja kiskjalik kapitalism on seda ainult süvendanud. Ori ei soovi vabadust, vaid tahab ise orje pidada ja nende kallal vägivaltsed.

Keelest ja meelest

Eesti-vene identiteet ja eristumine põhineb valdavalt keelel (Triin Vihalemm jt), kuid veenvam on Mati Hindi seisukoht – esmalt olgu meel ja siis keel. Paljud vaimustuvad tiibeti kultuurist, seda keelt sõnagi

Vene lapsed õpivad koolis püüdliselt eesti keelt.

oskamata. Ajalooõpikud ületähtsustavad venestamisega keelepoliitikat, sest see andis meie oludes oodatule vastupidise tulemuse. Praegu on isiklik edu ja toimetulek venekeelsetele olulisem kui universaalsed väärtused (T. Vihalemm). Esmased on tööturu nõuded.

Tundub, et eestlaste enamus püüab omaaegset ülemvõimu Venemaale kätte maksta, sest oldi ju ka ise Nõukogude kuritegudes osalised ja Kremli ees poeti üle mõistlikkuse määra. Koos parteiga kritiseeriti „üksikuid puudusi“, kuid nõukogudevastastelt mõelda julgesid vähesed, seda välja öelda aga vaid vabadusvõitlejad. Nõukogude ajal muutus elu eesmärgiks rohkem ja paremini tarbida, taasiseseisvumise kandvaks aluseks oli kaubapuudus. 9. klassi ajalooõpiku kaanel on pilt lapest, kes tanke trotsides ronib üle Berliini müüri Läände, kus inimesed kärude viisi kaupu kokku ostavad. Kui poleks olnud ostutalonge, polnuks suurel osal rahvast Eestis üleminekuajal üldse midagi süüa. Rasketele ja ebameeldivatele töödele (ehitus, kaevandused, rasketööstus) käisid eestlased ise võõrtööjõudu värbamas.

Leedus tegid ka rasket tööd leedulased; seal oli nõukogude aja lõpul venelasi 10% meie 40% vastu.

Liberaalne haridus peaks olema inimkeskne, aidates ka väljarändajatel maailmas läbi lüüa ja siiajäajatel ka mustanahaliste moslemitega koos elada. Parempoolne, elule mitte vastav haridussüsteem on jätnud ette valmistamata

Paraku oleme aga asjadel lasknud minna nii, et Venemaal meil enam ustavaid sõpru-eestkõnelejaid ei ole; esimest korda 300 aasta jooksul.

tuhandeid IT-spetsialiste. See on suurem probleem kui eesti keele pealesurumise. Venekeelsetel õpetajatel on

kodakondsuse ja tööle kuuluvad inimõiguste hulka. Praegu soovib „võõrastest“ vabaneda hinnanguliselt 70% eestlasi pimedas usus, et see kergendab nende elu. Tõenäoliselt vajame seitsme aasta pärast 100 000 uut venekeelset töötajat alates arstidest ja keevitajatest, et üldse elus püsida.

Teised nii madala palga pärast ja sotsiaalse turvatunde puudu-

mise tõttu siia ei tuleks. Soomeugri vaimsus ja eestipärane eetika on lubanud elada end kõrval ka teistel. Rahvuslikud pinged, isiklik rikastumine ja teiste äratemine on parempoolsete poolt peale surutud normid. Eesti Vabariigi põhiseaduse §37 järgi valib vähemusrahvuste õppeasutustes õppekeele õppeasutus ja laste hariduse valikul on otsustav sõna vanematel. Õiguskantsler Indrek Teder loeb sealt välja sellele arusaamale vastupidist, ja mida valusamalt saab seadusega Keskerakonnale, Tallinnale ja muukeelsetele lajatada, seda mesimagusam on tema näoilme.

Ühesugune õigus kõigile on ebaõiglane, sest inimesed ja olukorrad erinevad. Õigus peab olema eeskätt õiglane, inimlik ja arukas, mitte klassi-, partei- või rahvusmeelne. Juba piibel käsib muulastesse hästi suhtuda ja selle põhimõtte rikkumise eest on rahvad enamasti ränka hinda maksnud. Iirlaste võitlus inglase vastu algas 1000, juutide võitlus oma riigi eest 3000 aastat tagasi.

Mõni aasta tagasi ilmusid eesti keeles Geoffrey Parkeri ja Adam Hart-Davis'e ajaloo üld-

Eesti Vabariigi põhiseaduse §37 järgi valib vähemusrahvuste õppeasutustes õppekeele õppeasutus ja laste hariduse valikul on otsustav sõna vanematel.

– isiksuse lagastamist nagu topelidentiteeditust; aga praegu ei tohi sellest kõnelda. Esmalt tuleb omandada emakeel ja rahvuskultuur, olla hea oma kultuuri ja rahvuse esindaja, mitte aga sundida venelasi seda maha salgama. Sellisele alusele saab ehitada ülejäänud.

Eetika kuldreegel rikutud

Juba Konfutsius ja Jeesus õpetasid, et teisele ei tohi teha seda, mida enesele ei soovi. Eesti riik loodi lootuses, et siserännanud lahkuvad: sajad tuhanded jäeti kodakondsuseta ja töökohata, kuigi õigus

käsitlused, mis üritavad ajaloo valgeteks laikudeks muuta 19. sajandi revolutsioonilised ja rahvuslikud liikumised, sest need olid verised ja fanaatilised. Laari-Ansipi Eesti ja Putini Venemaa on hakanud võidurelvastuma: sõjaliste kulutuste kasv on vastavalt 20% ja 200%.

„40 kiri“ 1980. aastal oli kogu eestluse viimane appihüüd. Selles sooviti, et rahvusrühmade vahel poleks vihkamist, vaid mõistmine. SDE ja KE on selle heaks palju teinud. Nõudkem seda ka teistelt parteidelt ja kuulakem ka venelaste appihüüdu.

Jüri Ratas eitab soovi korraldada Keskerakonna erakorralist kongressi

Kesknädalani on jõudnud vihjed, et mõned Keskerakonna siseopositsiooni esindajad on uurinud, kuidas saaks Keskerakonnas korraldada erakorralist kongressi. Nad ei olevat rahul tõise õhkkonnaga, mida erakond on püüdnud luua pärast augustit 2011, kui Edgar Savisaar valiti ligi 60-protsendise toetusega tagasi erakonna esimeheks.

Infoportaalil Delfi ilmus 5. veebruaril peatoimetaja Urmo Soonvaldi uudisnupp, kus „Keskerakonna sisekriitik Jüri Ratas arvab Delfile antud usutluses, et loogilisel teel valitakse erakonna uued juhtorganid alles 2013. aastal“.

Missugune oleks „ebalooiline tee“, seda Ratas ei maininud, küll aga on Soonvald jätnud endale õiguse vihjata Delfi lugejatele, „kas Keskerakonna sisevastuolud võivad ühel hetkel olla nii suured, et korraldatakse erakorraline kongress“.

Keskerakonna esindaja võttis Jüri Ratasega ühendust ja palus täpsustada, kas tema pidas usutluses Soonvaldiga silmas Keskerakonna erakorralise kongressi korraldamist. Ratas eitas seda võimalust täielikult.

Järelikult esindas Soonvald tema taga seisvate ringkondade soovunelmaid, millel pole reaalsusega pistmist. Küll aga paistab siit ilme „nähtamatu käsi“, millega püütakse juhtida KE siseopositsioonääre oma erakonna vastasele tegevusele.

Hästiinformeeritud poliitilisele avalikkusele ei ole uudis, et praegu, veebruaris 2012, s.o vähem kui aasta pärast parlamendivalimisi, ei ole enamik valijaist rahul Reformierakonna ja IRL-i korruptsioonist ja ignorentsusest pakatava valitsusega. Mitmed Eesti poliitvaatlajad olevat Soonvaldile aga kinnitanud, et „parempoolne valitsus kukub Eestis alles siis, kui Keskerakonda ei juhi Edgar Savisaar, vaid Ratas, ja et nii ja ainult nii võib tekkida SDE ja Keskerakonna võimuliit“, kirjutab Delfi.

Kesknädal peab siinkohal vajalikuks meelde tuletada, et kui kevadel koalitsioonikõneluste ajal „lekitati“ ühiskonda lootus, et ilma Savisaareta võetakse Keskvõimuliitu, teatas Savisaar kiirelt, et tema persooni taha asi pidama ei jää – tema on nõus erakonna nimel loobuma isiklikest valitsusambitsioonidest.

Seepeale võttis maad sügav vaikus ja keegi Keski enam valitsuses näha ei soovinud.

Kn

Täpsustagem, millest majanduses räägime

Euroopat raputavast kriisist kirjutatakse ja räägitakse palju – see on aja nõue. Kuid rääkimise edukuses võib sügavalt kahelda. Kui jälgida kasutatavat sõnavara, jääb mulje, et kõik saavad probleemist väga hästi aru, kuid väljendada on seda võimalik ainult avalikes esinemistes tavaks kujunenud sõnu kasutades.

ANTS LAHE
Harjumaalt

Pruugitava sõnavara omapära seisneb väljenduste kõikehõlmavuses, mis omakorda võimaldab vältida konkreetse ja asjakohase mõttekäigu arendamist.

Kui minna ajas mõnevõrra tagasi, siis oli kasutusel tagasihoidlik, kuid hoiatav ja ähmane sõnastus “majanduse ülekuumenemine”.

Misasi on „majanduse ülekuumenemine“?

Majanduse ülekuumenemise all mõeldakse majanduskasvuga kaasnevat olukorda enne siseturu potentsiaali hääbumist. Pangad, võisteldes omavahel raha ringluse suunamise mahutade suurendamises, tekitavad illusiooni tarbijate tootmisvõimest, ja investorid tänu pankade vastutulelikkusele rajavad uusi tootmisvõimsusi – tulemuseks on majanduskasv missugune!

Samas on laenatud raha mõne aja jooksul vaja ringlusest kõrvaldada, ja lisaks sellele kõrvaldada veel ka kokkulepitud kogus ehk laenuprotsendid. Järgneb majanduse alajahtumine, millest väljapääsu turumajanduse tingimustes ei tohiks olla. Sellest oleks pidanud rääkima ja räägiti, aga sõnadega, millest said vajalikul määral aru vähesed.

Misasi on „siseturu kasutamata potentsiaal“?

Oleme jõudnud hoiatatud aega ja peame käibelet võtma uued sõnumid. Analüüsime väljendit “siseturu kasutamata potentsiaal”.

Siseturu potentsiaal on sõltuvuses kaubavahetuseks vajalikust rahamassist. Kui raha on kogunenud laenude tagasimaksetega ja sellele lisandunud intressidega pankadesse, siis siseturg enam ei toimi, ja pankadel, kes istuvad nagu koerad heintel, pole rahakaubandusega tekkinud rahamassiga midagi peale hakata. Investoritel pole mõtet investeerida, sest ostjatel pole ilma rahata võimalik kaupa tarbida.

Arvan, et põhikooli-matemaatika alastest teadmistest piisaks, et koostada valem määratlemaks laenuprotsendi suuruse, millega oleks võimalik kogu kaubavahetuseks vajalik ringluses olev rahamass kantida pankadesse.

Lihtne valem

Tähistame pankadest välja antava raha tähega V; kaubavahetuseks olemas oleva raha koguse enne krediteerimist tähega K ja väljalaenamise eest pangale tagasimaksed, s.o ringlusest kõrvaldatava raha koguse tähega P. Eeldades, et laenuaotlejad on pankadest saanud summa V korralikult tagastanud, siis siseturu potentsiaal muutub 0-ks, kui $K = P$.

Arvutus muutuks keerulisemaks, kui soovime teada ajavahemiku ulatust, millal siseturg muutub ostuvõimetuks, sest ajafaktorid on laenulepingutes erinevad.

Kuidas käib „Euroopa uueks loomine“?

Ka väljend “Euroopa uueks loomine” on väga laiahaardeline, tervitatav ja ainuke väljapääs, kuid konkreetselt ei öelda ju mitte midagi. Inimesed nagu toimetaksid hoolega, aga kuna probleemist endast ei tohi rääkida, siis on vajalik ainult rahvale edastatav mulje.

Mõtted, mis jõuavad tõdemuseni – raharinglus on riigi probleem, mitte eraisikute rikastumise võimalus (ilma kaupa tootmata) –, on mõtlejatele halvasti lõppenud. Meenutaksime Salvador Allendet, kes riigistas Tšiilis pangad. Ja ega ei peagi kaugelt otsima – ka Edgar Savisaare pildile on juba pihta saadud.

Tünga Mart viskab nalja

Riigikogus olid arutlusel kaks opositsiooni poolt algatatud seaduseelnõu. Mõlemad kanti välja, jalad ees.

Ida-Virumaa integratsi

Valitsuse ja riigitegelaste viimase aja strateegia ja tegevus alluvad loogikale raskesti. Need ei ole kindlasti suunatud integratsiooniprotsesside arendamisele ega kõigi eestimaalaste huvide ühendamisele, millest nii meelsasti kõnelevad koalitsioonipoliitikud. Pigem vastupidi. Kahjuks puudub ükskõiksus “võõraste” probleemide vastu ka õigusfääri.

DMITRI LETT
Sillamäe linnavolikogu õiguskomisjoni esimees, Keskerakonna Ida-Virumaa piirkonna juhatuse aseesimees

Justiitsministeerium ei tellinud ka 2012. aastal ühegi õigusakti ega seaduse tõlkimist vene keelde, jätkates sellega negatiivset traditsiooni eirata venekeelse õigusala info kättesaadavust peaaegu 40 protsendile meie riigis elavatele teiste rahvuste esindajatele. Erinevalt vene keelest tõlgitakse aga Eesti seadused inglise keelde küll. Kus on loogika? Justiitsministeeriumi arvates aitab ingliskeelne tõlge meelitada Eestisse uusi investeerijuid ja luua siia uusi töökohti.

Suur osa elanikest elab õigusteadmatuses

Kõik me elame Eestis ja peame kohalikke seadusi tundma ning neid täitma, teadma mitte ainult nende erisusi ja detaile, vaid ka karistusi, mida määratakse nende rikkumise korral.

Kas Justiitsministeerium vilistab selle peale, et sajad tuhanded eesti keelt õigusaktide lugemise tasemel mitte

valdavad inimesed, kel pole raha isegi õigusala konsultatsiooni jaoks, jäävad teadmatusse oma õigustest ja kohustustest? Või ei tea kõrge ministriametnikud viimase uuringu tulemusi, mille kohaselt suutis oma põhiõigusi, -vabadusi ja -kohustusi loetleda vaid 11% Eestimaa elanikest? Samas jõustus 1. jaanuarist 2012 veel ligi 450 uut seadust ja määrust, mis on muidugi tasuta kättesaadavad, kuid mitte selle kolmandiku riigielanike jaoks, kes eesti keelt ei valda juriidilisel kõrg-

Ida-Virumaa integratsioon saab olla edukas vaid siis, kui see on vabatahtlik ja õigesti motiveeritud.

tasemel ega saatekstist aru. Me kõik teame õiguspraktikas levinud põhimõtet, et seaduse mittetundmine ei vabasta vastutusest. Kuidas aga selgitada

inimestele, et neile sunnitakse peale vaid kohustust seadust tunda, kuid ei anda võimalust tutvuda seadusega neile arusaadavas keeles, välja arvatud priske rahasumma eesttõlkipalgates?

Õigus kuulub vaid rikastele!

Eestis ongi juurdumas halb tava, et oma õiguste kaitsmist saavad endale lubada vaid rikkad inimesed. Kuigi üllatab see ilmselt vähesed, sest enamik juriste juba teab, et Eesti kohtus on, inimeste sissetulekuid silmas pidades, oma õiguste kaitsmine kallim ja keerukam kui kus tahes mujal Euroopas. Näiteks varalise hagi esitamisel nõudega 1200 eurot tuleb maksta riigilõivu 255 eurot. Tsviilmenetluse algatamiseks tuleb riigilõivule lisaks tasuta ligi 200 eurot hagiavalduse koostamise eest. Paljud inimesed, kes on endale selgeks teinud tsviilasjaga seotud maksukoormuse suuruse, loobuvad isegi ühisvara jagamisest kohtu kaudu. Sellest, et kõrge riigilõivu-määrad ei luba isegi keskmise sissetulekuga inimestel kohtusse hagi esitada – noortest, noortest

Let

peredest ja pensionäridest rääkimata –, on korduvalt kõnelnud Riigikohtu esimees Märt Rask ning õiguskantsler Indrek Teder.

Tasuta õigusabi väljaspool pealinna halvend

Paremaks ei ole muutunud olukord tasuta õigusabi osutamise kohta vene keeles, pigem on see halvendunud (välja arvatud pealinnas). Seda just ajal, mil eriti Kirde-Eestis, kus on kõige suurem töötuse protsent ja raske sotsiaal-majanduslik olukord, on märkimisväärselt suurenenud inimeste

Pahaendeline vaikus

Viimastel päevadel on uudistest läbi käinud, et Euroopa riikide rahandusministrid on jõudnud kokkuleppele Euroopa Stabiilsusmehhanismi (ESM) lepingu teksti suhtes. Viimane uudis räägib, et leping on valmis allkirjastamiseks ning eesmärk on jõustada leping 2012. aasta juulis.

MATI VÄÄRTNÕU
ettevõtja, Eesti Klubi president

Mida ei ole kuulda ega näha siseriiklikult, see on arutelu selle üle, mis see ESM üldse sisaldab, mida see leping Eesti riigi jaoks tähendab ja kuidas kavandatud leping suhestub Eesti põhiseadusega.

Mida ESM leping sisaldab?

Küll aga on Rahandusministeeriumi kodulehel kõigile kättesaadav lepingu mustandi tekst, mis on tõlgitud ka eesti keelde. Sellest saame teada, et ESM-i näol on tegemist eraõigusliku juriidilise isikuga, esialgse kapitaliga 700 miljardit eurot, millest Eesti osa moodustab 1,3 miljardit eurot. Ärevaks teeb asjaolu, et sellisele eraõiguslikul alusel moodustatavale üksusele taheatakse anda praktiliselt täielik kontroll ESM-iga liitunud riikide üle, sh kohtuõigus, ilma et see üksus ise alluks üldse mingisugusele kontrollile või vastutusele. Artikkel 27 tagab ESM-ile täieliku immuniteedi ja salastatuse nii kohtuinspektantside kui ka riikide parlamentide ja isegi Euroopa Liidu parlamendi otsuste eest, samas on ESM-il endal seaduslik õigus olla kohtus menetlus-

osaliseks. Artikkel 30 p. 1 annab ka kohtuliku puutumatus ESM-is töötavatele isikutele ja nende dokumentidele. Kuigi artikli 4 p. 3 kohaselt

muuta 8. artiklis nimetatud limiiti (lepingu artikkel 10, p. 1) ning kõik ESM-i liikmed on pöördumatult ja tingimusteta kohustatud maksma 7 päeva jooksul, kui nõudmine esita-

Soovin lugeda ESM-i puudutavaid arutelusid, ajakirjanike küsimusi ja vastavate spetsialistide vastuseid nendele küsimustele! Kallid ajakirjanikud, kallid Eesti ühiskond, ärgeake üles!

otsuse vastuvõtmiseks vastastikusel kokkuleppel on vaja hääletamisel osalevate liikmete ühehäälsel heakskiitu, siis tegelikkuses ei vastuta artikli 5 p. 1 kohaselt liikmesriigi poolt määratud hääleõiguslik juhatajate nõukogu liige mitte millegagi oma otsuse eest ESM-iga liitunud riigi ees ja on artikli 29 p. 1 järgi ametisalatuse hoidmise kohustusega seotud ka pärast ametikohustuste lõppemist. Leping kohaselt võib ESM-i juhatus vajadusel muuta fondi maksimaalkapitali, ja seega

takse (lepingu artikkel 9, p. 3).

Sisuliselt ei mängi Eesti suurt rolli

I-le paneb täpi artikkel 4 p. 6, mis sätestab, et ESM-i liikme hääleõigus, mida tema määratud isik või selle esindaja kasutab juhatajate nõukogu või direktorite nõukogus, vastab ESM-i lubatud aktsiakapitalis liikmele eraldatud aktsiate arvule. See tähendab, et sisuliselt ei mängi Eesti hääled suurt rolli. Artikli 4 p. 2 kohaselt piisab otsuse vastuvõtmiseks, kui esindatud on

oon või õiguslik pettus?

ÕIGUS RIKASTELE: Dmitri Lett kirjutab, et Eestis ongi juurdumas halb tava, et oma õiguste kaitsmist saavad endale lubada vaid rikkad inimesed.

vajadus õigusabi ja toetuse järele.

Tasuta õigusabi osutavaid institutsioone hakati Eestis looma 2000. aastal ja 2008. aastaks oli neid juba 12, kuid siis nende finantseerimine lõpetati. Kompenseerimise mõttes käivitas Justiitsminis-

teerium tasuta õigusabi projekti internetis, kuid see on ju ainult eesti keeles!

Täna osutatakse venekeelsetele inimestele piisavas mahus õigusabi ainult Tallinnas. Loomulikult peavad riigikeelt õppima ja tundma kõik Eesti elanikud, kuid mida

peavad tegema Ida-Virumaa noored inimesed ja pered, kes suuremalt jaolt mitte enda süül ei valda eesti keelt vajalikul tasemel, või eakad inimesed, kes ei tunne end piisavalt koduselt internetis? Just niisugused infost ilma jäetud ja väheteadlikud inimesed seisa-

vad eriti teravalt silmitsi õigusabi kättesaamatuse probleemiga.

Tuttav aitab!

Vajalikuks, kuid kahjuks lühiajaliseks abiks oli tasuta õigusabi osutamise projekt "Õigus-ring", mis külastas mõneks tunniks ka riigikeele defitsiidis vaevlevaid Kirde-Eesti linnu – Narvat, Jõhvit ja Sillamäed. See Eesti Juristide Liidu tubli algatus võib sel aastal kahjuks viimaseks jääda, sest konsultatsioonide jätkamiseks hetkel raha ei ole. Riik teeb aga näo, et ei märka venekeelse tasuta õigusabi vajadust. Probleemi justkui polekski – tuleb vaid ära õppida riigikeel õiguskatide lugemise tasemel või leida mõni eesti õiguskoolitajad valdav tuttav.

Valitsusmeestel tasub tõsiselt mõelda ja edaspidi meele pidada, et Ida-Virumaa integratsioon saab olla edukas vaid siis, kui see on vabatahtlik ja õigesti motiveeritud.

Või tuleks sellest elementaarsest asjast aru saamiseks kutsuda Ida-Virumaaale paariüks kuuks õigusabi osutama Justiitsministeeriumi kõrgeamad ametnikud või valitsevad juristidest poliitikud – ehk siis tulevad nad pilvedelt alla, heidavad eest roosat prillid ja hakkavad aru saama siinsete inimeste muredest?

Ilmunud 18. jaanuaril Põhjarannikus

14. VEEBRUAR KELL 19:00
KULTUURIKESKUS LINDAKIVI
HEATEGEVUSLIK KONTSERIT
"KUMMARDAN SU POOLE"

RICHARD SHAUMYAN SERGEI MAASIN SVEN AZOJAN

KONTSERDI TULU ANNETATAKSE
HAAPSALU LASTEKODU
TOETUSEKS

ANNETAMINE EESTI PANGA KAUDU
SAAJA: RAHANDUSMINISTEERIUM
A/R:
SEB 10220034790011
SWEDBANK 22 1022778000
NORDEA 1700 1577 100
DANSKE 2334 181 10002
VITENUMBER KÕIGIL: 2500074811
MÄRKUS: SA, OBRAPÄEV

TTV LINDAKIVI

PILETID HINNAGA 5.- / 10.- KULTUURIKESKUSEST LINDAKIVI

Kohtumine Jana Toomiga

Pühapäeval, 26. veebruaril kell 14 kohtume Keskerakonna Lasnamäe büroos (Pae 19) Riigikogu liikme **Jana Toomiga**.

Räägime tööst Riigikogus ja erakondade hetkeseisust.

Obama valitsus soovib meditsiinis vohavat korrupsiooni avalikustada

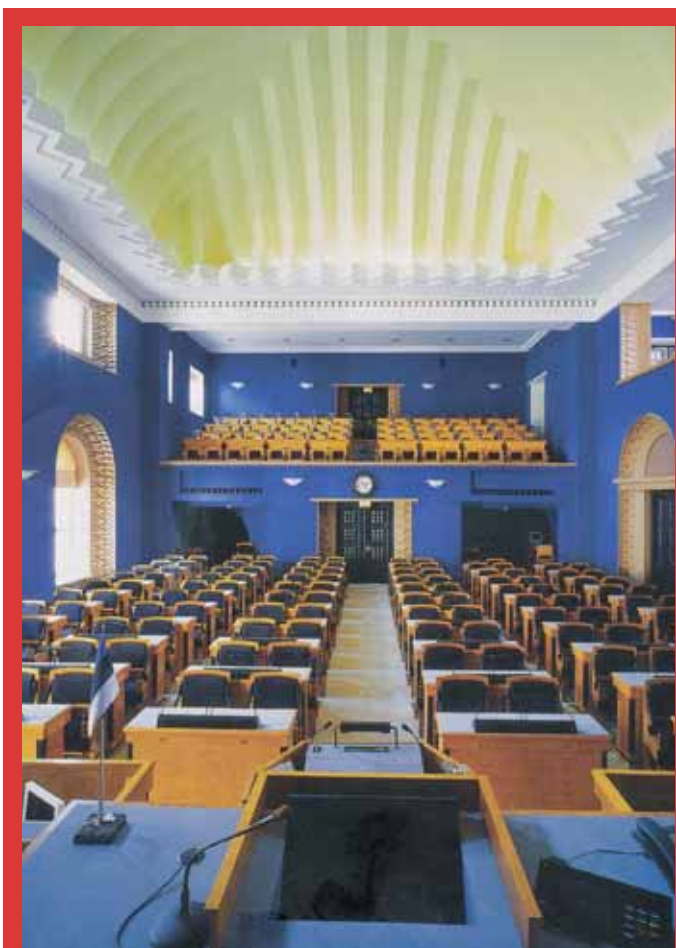
„President Barack Obama administratsioon kavatses selleks, et ära hoida huvide konflikte meditsiini valdkonnas, hakata farmaatsiakompaniidelt nõudma arstidele pakutavate tasude ja muude hüvede avalikustamist,“ kirjutab USA ajaleht *New York Times* (NYT) 16. jaanuaril. Asjatundjad on tuustanud, et raha ja muud hüved arstidele võivad mõjutada nende raviotsuseid ja tõsta patsientide ravikulud, sest kasutatakse kallimaid ravimeid ja meditsiiniseadmeid.

NYT märgib, et tarbijaõiguste kaitsjate ja Kongressi liikmete väitel Obama valitsuse poolt ellu viidav uus tervishoiuseadus kaitseb ja toetab patsiente paremini. Ametnike sõnul suurendab ravimikompaniide poolt arstidele tehtavate maksete avalikustamine tõenäosust, et arstid langetavad edaspidi patsientide jaoks parimaid otsuseid. Igal aastal saab suur hulk USA arste farmaatsiakompaniidelt raha ja muid tasusid, mis võivad ulatuda kuni 100 000 või ka miljoni dollarini. On välja selgitatud, et umbes neljandik arste võtab farmaatsiakompaniidelt ja meditsiinitoodete valmistajatelt vastu sularahamakseid. Ajaleht *The Times* on aga leidnud, et arstid, kes võtavad vastu raha ravimikompaniidelt, kirjutavad ravimeid välja kergekäelisemalt, määrates näiteks tugevatoimelisi antipsühhootilisi ravimeid ka lastele.

Kavandatavate standardite kohaselt peab farmaatsiakompanii avalikustama kõik arstidele tehtavad maksed, kui vähemalt üht selle firma toodet katab *Medicare* või *Medicaid* (vastavad meie haigekassale – *Toim*). Obama administratsiooni hinnangul peab rohkem kui 1100 ravimi- ja meditsiinitehnikafirmat hakkama avalikustama arstidele tehtavaid tasusid, vastavad ametnikud aga hakkavad esitatud andmeid inspekteerima ja auditeerima, et need oleksid ikka täpsed. NYT teatel hakkaks ravimifirma saama kuni 10 000 dollarit trahvi iga arstile tehtud makse kohta, mida ei suudeta põhjendada. Makseid sihilikult varjavat kompaniid aga trahvitaks kuni 100 000 dollariga iga rikkumise eest. **Kn**

ESM lepingu ümber

Kas neljapäeval, 9. veebruaril, hääletab Eesti parlament erakorraliselt ESM-i lepingut?

2/3 hääleõiguslikest liikmetest, kellele kuulub kokku 2/3 hääleõigusest. Ainult vastastikust kokkulepet nõudvad otsused eeldavad hääletamisel osalevate riikide ühehäälsel heakskiitu, nagu eelnevalt viidatud. Aga kui riigi esindaja mingil põhjusel hääletamisele ei jõua või on ta mingil viisil mõjutatav, siis ei ole liikmesriigil mingit võimalust vastuvõetud otsust mitte täita.

Võib-olla olen mina kodanikuna ebateadlik ja see ESM-i leping on igati aktsepteeritav? Muudmoodi ei oska ma seletada täielikku vaikust avalikkuses ESM-i sisu asjus. Aga isegi sel juhul soovin lugeda ESM-i puudutavaid arutelusid, kuulda ajakirjanike küsimusi ja vastavate spetsialistide vastuseid neile! Kallid ajakirjanikud, kallid Eesti ühiskond, ärgeake üles!

Vastasel juhul võib hilja olla ja tagantjärele tarkus ei pruugi meid enam aidata.

Väärtnõu kirjutis on ilmunud ka 2. veebruaril Delfis, kust pärineb alljärgnev kommentaar:

kasutatakse vana nippi:

meediasse paisatakse üldisust ärevaks tegevaid või asiotaazi tekitavaid lugusid – nii lihtnõu ongi. Tsahkna kohtulugu on tilluke nupp, elamisload on unustatud, Toobal on risti löödud jne. Praegu kütab kirgi puudega inimeste toetuste äravõtmine. Pidevmeediakära veel igasuguste tõsielusarjakaugelaste ümber, igasugu pseudoteemadel jne jne. Rahvast lollitatakse ja juhitakse eemale olulistest asjadest – bensinihinnad laes, küttehinnad tõusmas, elekter ja gaas sama. Abisaajaid üha rohkem ja rohkem. Nüüd mingi Hollandis elava proua eksperiment, et kuidas 8 euroga nädalas (!) 5 (!) inimest söönuks saavad. Sööge seal jah ei tea mis jama – mees laseb hullul mooril ka kõike teha. Kellele see kõik kasulik on?

Mineviku va

ENDEL RIHVK
kolumnist

Minu mereäärses kodukülas polnud nõukaajal piiritsooni ja igatüki võis takistamatult jalutada piki merekallast ümber kodulahe ühe poolsaare tipust kuni teiseni. See olukord ei muutunud esialgu ka peale iseseisvuse taastamist, kuigi mereäärsed karjamaad peagi tagastati endiste omanike pärijatele. Sajandivahetuse paiku aga ostsid mõned rikastuda jõudnud ärimehed ja pankurid sinna mere äärde endale suvilakrundid ja löid püsti uhked häärberid. Oma valdused lasksid nad ümbritseda vägevatest tammepostidest ja jämedatest männilattidest taradega, mille otsad ulatuvad kaugele merre ja muudavad läbipääsu mereäärt mööda võimatuks. Selline jultunud

seaduserikkumine (kuna kalasrada peaks olema kõigile avatud) tundus algul mõistetamatu. Kõik asetus aga oma kohale siis, kui selgus, et neile rikkuritele andis eeskujuna moraalse indulgentsi toonane president Lennart Meri, kes samamoodi talitas oma Viimsis Armuneemel asuval krundil.

Riigipea paturegister

Lennart Meri presidendiks olemise ajast pole tänaseks veel eriti palju aega möödas ja enamik inimesi mäletab toonaseid sündmusi. Ajapikku hakkavad aga detailid mälus paratamatult hägustuma. Pealegi on paremerakonnad ja nende juhivad meedia teinud president Merist vaata et rahvuskangelase, kelle ees Eesti peaks jääma igavesti tänuvälgaseks. Selle võla intresside eest ongi juba Tallinna lennujaama seinal kinnitatud tema pronksbareljeef.

Samas on Lennart Meri biograafias ja poliitilises tegevuses paljud küsitavaid ja ebameeldivaid seiku, mille hulgas üht vähemtähtsat on juba eespool mainitud. Seetõttu on Henn Põlluaas endale võtnud tänuväär ülesande – ta on kõik Meriga seotud kahtlase väärtusega ette-

võtmised välja sõelunud ja vorminud raamatuks “Lennart Meri. Vabaduse valus valgus”. Kõike autori käsitletut pole siinkohal võimalik refereerida, seetõttu piirdugem olulisemaga.

Esmalt kahtlustab autor Lennart Merit selles, et ta juba välisministrina oli teadlik sellest, et Eesti ÜRO-sse astumise dokumentide hulka lisati ebaõigete piiridega kaart. Põhjalt kumalt käsitletakse Meri tegevust seoses Eesti merepiiri tagasitõmbamisega Soome lahes, millest sai ainsana kasu vaid Venemaa. Meri kui presidendi käsi oli otseselt mängus ka Aleksander Einseini tagandamisega kaitseväge juhataja ametist, kuna “Einseini oli Moskva suure tõenäosusega mittemõjutatav ja šantazheerimatu isik” (lk 142). Edasi kantakse Meri paturegistrisse kohalike omavalitsuste seaduse väljakuulutamise, mis andis valimisõiguse ka mittekodanikele.

Kõige rohkem ruumi (ca 70 lk) on raamatus pühendatud Meri allkirjastatud nn juulilepetele, mille tulemusena Vene sõjavägi lahkus Eestist (kuigi autori arvates mitte täiesti), ent jättis siia suure hulga sõjaväepensionäre ja

Paldiski tuumajäätmed. Ka juba kaks aastakümnet kestnud Eesti–Vene piiriläbirääkimiste saagas leitakse Meri rolli olevat määrava tähtsusega. Neile teemadele lisanduvad merealade “kinkimine” Lätile nn kilusõjas, presidendi enda poolt loodud rahvusvahelise komisjoni järelduste aktsepteerimine, milles eestlastele pannakse süüks juutide hukkamist Valgevenes, kuigi selle kohta pole leitud ühtegi juurilisel vettpeidavat tõendit jne.

Moosese kompleks

Lisaks poliitilisele tegevusele maalitakse raamatus Lennart Merist pilt ka kui inimesest, ja see pilt pole kaugelki meeldiv. Meri iseloomu tunnusjooneks oli egotsentrilisus. Ta pidas end ilmeksimatuks ja ei arvestanud kuigipalju teiste inimestega ega ka kehtivate seadustega. Piltlikult väljendades, ta pidas end Mooseseks, kes ainsana suudab Eesti rahva töötatud maale juhatada. Seetõttu arvas ta endal olevat ainuõiguse langetada ka põhiseadust eiravaid otsuseid ning omal äranägemisel piiramatus koguses kasutada riigi raha nii oma kantselei kulude katteks kui ka isiklike mugavuste

loomiseks välismaal reisides ja kodumaalgi viibides.

Mõistagi ei saada raamatus üle ega ümber Lennart Meri ja tema isa Georg Meri kauastest sidemetest nõukogude võimu ja selle repressiivorgani KGB-ga. Paraku pole autoril midagi olulist lisada sellele, mida on juba põhjalikult analüüsitud tema poolt viidatud raamatus “Stüümepiinadeta” Virko Lepassalu, kuna KGB ei jätnud ripakile ühtegi agente otseselt kompromiteerivat dokumenti.

Lennart Meri põhimõtteid iseloomustab kõnekalt ka see raamatus avaldatud fakt, et esmalt andis ta nõusoleku enda ülesseadmiseks Keskerakonna presidendikandidaadina, kuid vahetas kohe paati, kui sai Isamaaliidult parema pakkumise, ja tagatipuks kandideeris teiseks ametiajaks hoopis üles-

Põlluaas

seatuna Liberaaldemokraatliku Partei (Reformierakonna) poolt.

Raamatus tuletatakse meelde ka seika, et Lennart Meri poliitikarjäär sai alguse sellest, kui Edgar Savisaar kutsus ta oma valitsusse välisministriks; ilma selleta jäänuks ta poliitika üldise kõrvalseisjaks. Paraku ei maini autor poole

Venemaa meedia tähtsad tee

Saatust viis Alla Dovlatova raadiosse juba koolipõlves, 15-aastasena. Täna on ta hääl tuntud miljonile, tema huumoritunne ja elurõõm teevad meele heaks nii taksojuhtidel kui ka polaaruurijatel, nii ärimeestel kui ka poliitikutel, nii üliõpilastel kui ka veteranidel. Seda telesaatjuhti tuntakse ka teatri- ja filminäitlejana.

RAUL RATMAN
ajakirjanik

Kohtumisel Eestis rääkis Dovlatova: lapsena raadiotööle sattudes sa muidugi kohe armud raadiosse – see ei saa kedagi külmaks jätta.

„Kui mul aga ka televisioonis hakkas asi edenema, oli see juba nagu kaheksandane annus narkootikumid. Mis puutub näitlemisse, siis oli mul üks hea osa, aga selliseid osatähti praegu enam ei pakuta. Siiski olen optimist ja arvan, et „klaas on pigem poolenisti täis, kui poolenisti tühi“...“

Näitlejatar jätkas: „Me oleme käinud külalissetendustel Tallinnas, Riias, Vilniuses. Näitlejaks sattusin ka nagu saatuse tahtel, kohtudes näitleja Igor Vladimiroviga (kes oli tollal abielus Alissa Freindlihhiga, keda Eesti publik tunneb võrratust filmist „Armastus tööpostil“ – RR). Olen sündinud Leningradis. Vladimirov aga oli Lensoveti teatri juht ja pearežissöör. Kord Jaltas puhates läksin temalt võtma intervjuud (naistele ta kunagi ära ei öelnud). Kahe nädala pärast oligi Leningradis ekraanil üks reklaamiklipp minu osavõtul: näitleja, kes

pidi selles mängima, haigestus ja mind tõmmati rolli lausa kohvikulaua tagant sõnadega „Kedagi teist ei leia, sina tuled ja mängid!“... Kui Vladimirov klippi nägi, küsis ta imestunult: „Kas see olete siis teie!? Võimatu ära tunda!“ Vastasin, et olin ju supelrannas värvi-mata ja soenguta. Tema aga ütles, et asi pole meigis. Tegemise olemise näitlejanatuuri-ga, mis tähendab, et inimene kehastub ekraanil nii ümber, et teda ei tunne tavamiljööde ära.“ „Nii ma aasta pärast tema teatrisse mängima läksingi. Samal ajal jätkasin ülikoolis ajakirjanduse tudeerimist. Seda kõike pean saatuse kingituseks. Püüdsin ja püüan neid šansse võimalikult hästi ära kasutada.“ rääkis Dovlatova.

Kired Vladimiri ümber
„Juba tükk aega olen pideva närvi pinges all. Vaatasin ära kõmufilmi “Võssotski. Aitäh, et elus olen”. Ja ei saa enam normaalselt magada ega süüa, olen endast täiesti väljas. Otsustasin teha raadiojaamas Majak sellest filmist saate. Õigemini sellest, kuidas võib solvata nende inimeste tundeid, kes Võssotskit armastavad.“ (Film on ühest Vladimir Võssotski eluseigast:

Buhhaaras külalissetenduse ajal elas ta üle kliinilise surma; täpselt aasta enne surma. Filmis näidatakse väiklaselt ainult tema pahupooli. – RR.) Dovlatova kutsus intervjuule Vladimir Võssotski noorema poja Nikita, kes aga oli hurjutanud teda, et ajakirjanik olevat konfliktnine inimene.

„Vastasin, et ma ei läinud konfliktliki niivõrd temaga, kui võrd püüdsin mõista, miks ja kuidas üleüldse on võimalik teha selline film nii suurepärasest inimesest. Ma saan väga hästi aru, miks Konstantin Ernst (Esimese TV-kanali juht ja filmi produtsent – RR) selle filmi tegi: pole ju võimalik keelduda käskijatele meele järgi olemast inimesel, kes on kõidikus kui vang, kes sõltub paljudest asjaoludest ja väga kardab kaotada kõike seda, mis tal on. Selline inimene ei saa armastada ega austada VABA inimest. Vaba inimest, kes ei kartnud siis, kui kartsid kõik. Saan aru, et niisugune juba kord on inimnatuur: kui ise ollakse teistsugune, siis ei taluta seda, kes on erinev, eriti veel sellist, kes on puhtam, parem, suurem. Ütlesin Nikitale, et mul on väga kurb meel, kuigi saan hästi aru ka lastest, kes kogu elu on oma vanemate peale solvunud, kuid nii ikkagi ei tohi. Mitte ükski laps, kui ta armastab oma ema või isa, ei tohi niisugust jõledust oma vanemast produtserida, isegi kui neis oligi midagi taunitavat.“

(Nägin kõnealust „kõmuprojekti“ ja olin samuti ebameeldivalt puudutatud. Olen ammune Vladimir Võssotski suur austaja – 1990-ndate alguses koostas temast ja ta loomingust raamatuid, olen tema kohta avaldanud artikleid. Võssotski teema on mulle pikka aega olnud väga südamelähedane. – RR)

„Kutsun teid üles: kui vähegi võite, ärge mingi seda jätkust vaatama! Ärge raisake oma raha, pärast niikuinii näete seda teleris! Kino on praegu väga sõltuv rahast, mis tuleb kinokülastajatelt. Ja kui lavastus kukub läbi, siis ehk jõuab mõnelgi kohale, et inimestes pole jõutud kõike hävitada, et pühadust ei rüvetata. Mul kui ajakirjanikul aga võeti kõrist: lindistasime Nikitaga programmi, tema helistas Ernstile, poole tunni pärast kõlistati mulle meie kanali juhtkonnast (kuigi me ei sõltu Ernstist) ja öeldi: on sihuke komplitseeritud situatsioon – monteeri materjal nii, et saates ei kostaks ühtki sõna sellest filmist, ei head ega halba! Oldi nõus, et meie ei tee filmile reklaami, aga et poleks ka antireklaami, või muidu programm eestriisse ei lähe! Mul hakkas Nikitast kahju ja me lõikasime kõik filmi kohta välja, ning sellest sai siis lihtsalt VV-le pühendatud saade. Kuulasime tema laule, näitasime kaadreid, lõpus jäi veidi Nikita juttu sisse.“

Inimesed tahavad teada

Eestis toimunud kohtumisel küsis kultuuri- ja haridustege-lane Adolf Käis: „Kas on kusa-gil Venemaa territooriumil mõni täielikult vaba raadio-jaam? Praegu käib Võssotski üle palju debatte. Me väga hindame teie arvamust! Siin sai saalitäis rahvast seda kuulda. Millisele seisukohale aga tuleks asuda neil miljonitel inimestel, kes tunnevad selle teema vastu huvi?“

Dovlatova kui Venemaa ajakirjanik vastas: „Sõltumatu ja vaba raadiojaam? Meil on „Ehho Moskva“, mida loetakse opositsiooniliseks. Seal võidakse välja öelda sedagi, mida riiklikel kanalitel ei lubata rääkida; seal võib kuulda ka neutraalset hinnangut. Teisest küljest, ka nemad sõltuvad kellestki. Töötasin kunagi erakanalil palju aastaid. Ei ole just eriti meeldiv, kui salvestan saate, väljendan oma seisukohta, ja seda vaid filmi kohta, aga mulle öeldakse: „Mida sa endale lubad!?“ Ma ju ei kipu riigikorraldajale! Võiks ju olla õigus oma arvamust avaldada nii süütus asjas!? Praegu kutsutakse mind ühte Majak'i väikesesse raadio-jaama meelelahutussaadet tegema, ja arvan, et lähengi. Selleks et vältida infarkti, insulti või depressiooni, mille saad, töötades sotsiaalse ajakirjanikuna. Ettem on tõsta inimeste tuju, sest niikuinii ei

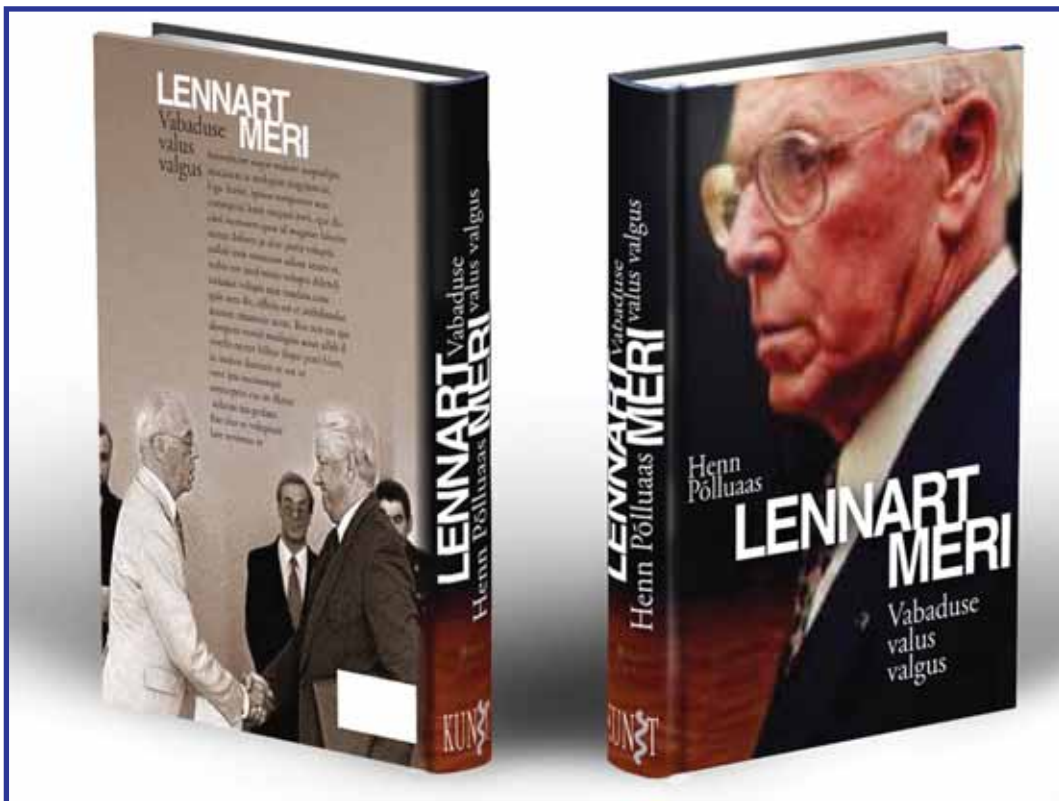
lubata mul rääkida riigimeedias sellest, mida ma mõtlen.“

Ajakirjanik Boriss Tuch küsis: „Mis teid enam ajendas, kas Võssotskit armastavate inimeste kaitsmine häbematu eest või soov, et filmi vaataks vähem inimesi? Praegu on nii, et ma pole kuulnud ühtki positiivset reaktsiooni – kõik kiruvad, ilusti ja targalt. Kuid poolenisti on see juba end ära tasunud – mida rohkem kritiseeritakse, seda enam tekib uudishimu vaadata ja oma silmaga veenduda, kas on tõesti jube-dus või äkki veelgi hullem.“

Dovlatova: „Olen näinud Võssotskit palju dokumentaalfilme. Mõni aasta tagasi näidati viie- või seitsmeseerialist, mille olid vandanud Saksa filmitegijad. Nende töö vapustas mind. Väga delikaatselt räägiti probleemist, mille all poeet kannatas. Osales ka tema abikaasa Marina Vlady, kes püüdis lahendada probleeme omal kombel. Polnud üles puhutud inimese nõrkusi, ei vahutatud sellest. Pöörake praegu tähelepanu Esimesele TV-kanalile – seal pole ei Vladyt ega kedagi teist. Seal on ainult poeg Nikita. (Vanemat poega, kes elas isaga koos kümnenda eluaastani, ka ei ole – Arkadi Võssotski ei anna intervjuusid; võimalik et tema just isa armastaski.) Nikita aga töötab „Võssotski pojana“? Kuidas siis muidu, väga austusväärne roll. Ma ei

Ius valgus

TUBLI TÖÖ: Henn Põlluaas on endale võtnud tänuväärse ülesande – ta on välja sõelnud kõik Eesti Vabariigi presidendi Lennart Meriga seotud kahtlase väärtusega ettevõtmised ja vorminud need raamatuks "Lennart Meri. Vabaduse valgus".

sõnagagi seda, kuidas Lennart Meri selle teene eest tasus. Nimelt oli just president Meri see, kes oma kõrgele nullises

pöördumises kutsus kõiki poliitikuid ja kogu rahvast üles "pühasse sõtta" Savisaare vastu, kes tema sõnutsi olevat

sooritanud suisa Eesti riiklust ohustava kuriteo, kuna julgus lindistada oma kõnelusi Siim Kallasega. Pole raske näha, et

just see Lennart Meri avaldus sai avapauguks Savisaare ja Keskerakonna totaalsele vaenamisele, mis kestab tänini. Seetõttu pole raske taibata, keda pidas Edgar Savisaar esimesena silmas, kui ta mõnis: "Mõned inimesed, kedama olen poliitikasse aidanud, käituvad kaabaklikult." Siia võiks lisada veel sedagi, et president Meri töö jätkajaks pürgib istuv president Ilves, kes luges hiljaaegu AK-s suure paotosega ette Keskerakonna-vastase avalduse veel enne, kui uurimisorganid olid jõudnud oma uurimistoimingud lõpetada.

Mitte ainult Merist

Kuigi kõnealuse raamatu peategelaseks on nimikangelane, annab see küllaltki hea pildi ka autori enda vaadetest Eesti poliitikale ja poliitikutele. Kõigest kumab läbi rahvusradikaalide kinnisidee, et Eesti riik poleks tohtinud grammigi taganeda oma järjepidevusel tuginevatest õigustest, mis sätestatud rahvusvahelistes aktides ja eelkõige Tartu rahulepingus. Eriti kriitiline ollakse kõige suhtes, mis seotud Venemaaga ja venelastega. Suurimaks veaks loetakse Narva jõe taguste alade

ja Petserimaa loovutamist. Seda pannakse lisaks Merile stüüks ka Savisaarele, Laarile, Vähile ja teistele tipp-poliitikutele, kuni tänase välisministri Paetini välja.

Autor on välja arvanud isegi Slantsõ basseini jäänud põlevkivivarude suuruse ja hinna ning väidab, et sellest jätkuaks Eesti energiavajaduse rahuldamiseks pea saja aasta jooksul. Paraku ei paku ta välja ühtegi ettepanekut, kuidas olnuks võimalik neid alasid Venemaa käest kätte saada. Kui Venemaal tuli see mõru pill alla neelata omal ajal paratamatusest, siis ta likvideeris „iluvea“ esimesel võimalusel, ja teist korda ei sunni teda loobumiseks ükski vägi.

Taolise ettevõtmise ebareaalsusest said kohe aru nii Soome kui ka Saksamaa, kes loovutasid vastavalt Karjala ja Ida-Preisimaa. Ka Jaapani otsus mitte tunnustada Kuriili saarte okupeerimist pole aastakümnete jooksul andnud mingit tulemust.

Raamatu juhtmotiiviks on kõikide Eesti Komitee ja Eesti Kongressi otsuste heakskiitmine ning Rahvarinde saavutuste alavääristamine. Igal võimalikul juhul nenditakse, et Rahvarinne oli loodud *pere-*

stroika toetuseks ja ei seadnudki eesmärgiks Eesti riikluse taastamist. Neid seisukohti ilmestab küllalt hästi leheküljelt 73 võetud tsitaat: "Rahvarinde ja Savisaare salakaval plaan muuta Eesti Vabariik ENSV õigusjärglaseks, et kõik Eestis elavad muulased oleksid sellega saanud automaatselt EV kodakondsuse, kukkus läbi."

Lõpetuseks oleks paslik mainida Põlluaasa seisukohta selles, mis tema arvates sundis Merit tegema nii paljusid Eesti riiklust kahjustavaid tegusid. Aeg-ajalt esindab ta seisukohta, et Merit sai Moskvas survestada, kuna seal olid Meri valgustkartvaid tegusid kinnitavad dokumendid. Kokkuvõttes on ta aga pigem seda meelt, et Meri täitis kuulekalt Läänest saadud juhiseid. Selle seisukoha paneb ta kirja järgmiselt: "Laiemas mastaabis oli Meri vaid ettur Venemaa, Euroopa Liidu ja lääneriikide poliitilistes mängudes" (lk 363).

Kui neid seisukohti kõrvutada, on mõlema kasuks piisavalt argumente. Kas poleks kõige tõenäolisem õigeks lugeda mõlema põhjuse koosmõju?

mad: poliitika ja Võssotski

Dovatova

taha kellegi tundeid solvata, aga naised saavad minust aru – juhtub ju elus, et naine kasvatab lapsi üksinda. Õnnelikumaks ja täisväärtuslikumaks saavad need lapsed, kelle ema, vaatamata oma isiklikule solvumisele, ei külva laste südamesse viha isa vastu. Tähtis on see, et laps oleks õnnelik: õnnelikuks inimeseks saab ta aga siis, kui tema südames on armastus. Hale on vaadata neid inimesi: üks selline „töötab“ Vladimir

võib loa andmisest keelduda. Peamine on muus: ma ei taha, et see film end ära tasuks, sest mulle tundub, et tegijaid ajab taga ainult rahahimu ja võimujanu. Oli VV halb või hea, andekas või mitte – see neid ei koti, siin pole neil mingeid emotsioone. Minul näiteks need on, juba lapsepõlvest. Olin kolmeaastane, kui mäletan ennast magnetofoni ja Võssotski lauludega. Nikitale ütlesin, et ta sülitas mulle otse hinge, sest tema

isa oli tegelikult minu Karlsson, minu kangelane, ma rääkisin temaga. Kui olin kodus haige ja vanemad pidid tööle minema, öeldi mulle: „Siin on sulle magnetofon, söök on külmkapis, naaber tuleb ja vaatab!“ Kaheksakümme tundi veetsin iseenda ja oma magnetofoni seltsis. Selle filmi suhtes aga on mu tunded negatiivsed. Olen ka tavavaatajana riivatud: muudki korrutatatakse narkotsist, salaja tehtud kontsertidest, rahast, KGB-st, kõigest sellest segiläbi. Mida aga pole, see on Võssotski ise. Pole tema unustamatuid näitlejarolle, tema karismaatilisust – midagi pole. Inimesele, kes armastab ja mäletab Võssotskit, on see kõik äärmiselt solvav. Kes tahab tegelikku Võssotskit meenutada, sellele soovitan ikka ja jälle vaadata filmi „Kohtumispaika muuta ei saa“ – seal on Võssotskit. Peamine on ikkagi tema loominguline pärand, aga mitte vaht, mida üles keerutatakse.“

(Aastal 1999 ühe Moskva-komandeeringu ajal põikasin Vladimir Võssotski majamuuseumisse, mida siis alles rajati. Võtsin intervjuu Nikita Võssotskilt. Muu hulgas küsisin, kas tema isast pole kavas teha kunstile filmi. Nikita reageeris elavalt: olivat idee ja isegi stsenaarium on juba valmis. Ei suudeta aga valida näitlejat – on suur oht, et äkki too ei vea välja. Oli ju VV karisma väga võimas.

Kindlasti hakatakse võrdlema! Seepärast kaaluti filmida viis novelli, kus igaihes mängib Võssotskit ise näitleja – üks lapseast, teine varasest noorusest jne. Ootasingi midagi sellist, ja olin äärmiselt nõrduinud, et ideest lõpuks midagi välja oli tulnud. – RR)

Dovatova jätkas: „Meil on Venemaal praegu üldse kaks arutlustemat: valimised ja film Võssotskist. Vahel tundub, et film tehti spetsiaalselt selleks, et inimesed kogu oma rahulolematuse paiskaksid välja kinolena suunas, aga mitte duumavalimiste peale.“

Küsisin Dovatovalt: kas noor põlvkond võib hakata pärast valmistatud ekraanisoperdist Võssotskit selliseks pidamagi, ja kuidas tema suhtub sellesse, et filmis pole üldse mainitud Marina Vladyt?

Dovatova vastas, et sama oli ta küsinud ka Nikitalt, kes aga olla teda pareerinud – pärast seda lavastust surfavad noored internetis, loevad ja saavad teada, milline VV oli.

„Mis Vladysse puutub, siis oli ta bardi elus ikkagi tähtis inimene. Poeedi viimane suur kiindumuspoolteist aastat enne surma oli küll Oksana, kelle kutsusin kord saatsees 25. jaanuaril, poeedi sünniaastapäeval. Tema on elukutseks valinud nukumeistri töö. Ta on väga võlv naine, ja arvata-vasti 19-aastasena meenutas Akinšinat, kes muide väga hästi teda filmis mängis.

Enne intervjuud keerles mul peas, kuidas Oksanalt seda delikaatselt küsida. Kuid ta hoiatas kohe: „Võssotskist mitte ühtki sõna! Muidu ma eetrisse ei tule.“

Praegu sõbrustab Nikita kangesti direktor Janklovitšiga, kes oligi see, kes varustas Vladimir Võssotskit omal ajal narkotsiga, et teda endast sõltuvaks teha... Niisugustest pole midagi rääkida. On olemas suur rahvuslik varandus – Võssotski. Nüüd lihtsalt tüki-vad esile need, kes „temaga koos olid“.

Kired pronksist Aljoša ümber

Meenutasin Dovatovale, et pärast 2007. aasta aprillisisundusi keeldus ta tulemast Tallinnasse külalissetendustele – protestimärgiks Pronksisõduri Tõnismäelt äraviimise vastu. „Mis te arvate, kas see otsus oli õige?“ Näitlejanna vastas, et tol momendil talle tundus, et tegi õigesti.

„Meil oli ees suur Baltimaade turnee – ja kõik nurjus! Kuid moodus nädal, ja me taipasime, et see oli vale, emotsioonidest ajendatud samm. Muidugi oleks tulnud siia sõita – ja just niimoodi inimesi kohapeal toetada. Suures sõjas sõdisid minulgi mõlemad vanaisad. Ja ei võitnud sõda mitte Nõukogude rahvas, vaid lihtsalt rahvas, keda siis nimetati Nõukogude rahvaks. Ja ei võideldud mitte sakslastega, vaid fašistidega. Ja Tallinna pronksist sõjamees, langetatud

peaga Aljoša, kelle ümber kõeti poliitilistel ajenditel üles nii palju kirgi, oli võitluses kurjuse vastu, rõhumise vastu peetud võitluse sümboliks; temal rahvust ei olnud!“

Pidevalt edastada maailmale head

Ajakirjanik Dovatova jätkas: „Lugesin üle Tolstoi teosed, armastan Šukšini. Praegu loen ühe Ameerika psühholoogi raamatu „Liblika lend“, kus räägitakse maailmalõpust, sellest, kui halvasti kõik läheb. Paralleelselt kirjeldatakse, kui kaunis kõik on. Ja kõik see leiab aset ühel ja samal ajal. Raamat meelestab heale suhtumisele maailmasse. Mida tähendab liblikas? Ta lehvib tiibu ühes maailmanurgas, teises aga juhtub maavärin, sest tiibade võbin kandub edasi – algab vibreerimine. See raamat õpetab, et tuleb endaga hakkama saada ja mitte saata maailmaruumi negatiivsust: kui me kõik anname endast välja head energiat, ei vasta kurjusele kurjusega, siis ehk ei tulegi maailmalõppu, vaid hoopis midagi väga meeldivat. Tuleb töötada hea nimel.“

Kohtumine leidis aset 2011. a. jõulude eel rahvusvahelise meediaklubi „Impressum“ eestvõttel, kes kutsus Eestisse külla naaberriigi raadio- ja teleajakirjaniku, sarmika näitlejanna ja telesaatejuhi Alla Dovatova.

Tallinn 10130
Toom-Rüütli 3/5
www.kesknadal.ee

Me ei kaota lootust!

Augustis Keskerakonna kongressil rõhutas Edgar Savisaar: meie erakond on õigluse erakond! Kui palju küll on teda sellepärast maha tehtud parempoolsete erakondade poolt! Tohtu propaganda meie vabariigi vabanemise juhtfiguuri Savisaare vastu on kahjuks mõjunud selliselt, et isegi osa Tallinna pensionäre ei saa aru, kui palju hüvesid on neil kasutada tänu Keskerakonnale. Unustatud on see, kuidas Savisaar võitles pensionide tõstmise eest, kui Ansip tegi Keskkile ettepaneku Reformiga koalitsiooni minna, sest puntrasseläinud valitsusel oli vaja majandusministriks tarka Savisaart.

Kui enne Riigikogu valimisi Keskerakond sõlmis kokkuleppe Rahvaliiduga, pidi parempoolne valitsus hirmuga midagi ette võtma. Ja võttiski – Rahvaliit kadugu poliitikamaastikult! Rahvaliidu juht Villu Reiljan kuulutati koguni “kurjategijaks” ja tänaseni peetakse tema üle kohut.

Nüüd on valitsusel vaja ka Keskerakonnast lahti saada – iga tühi asi püütakse seepärast kuulutada riiklust kahjustavaks. Ansip ei pööra aga mingit tähelepanu Isamaa ja Res Publica Liidu ettevõtmistele, mis meie riiki tõepoolest ohustavad. Muidugi ühineb Ansipiga selles ka president, kes loeb Kesknädalat ja teab täpselt, mida see kirjutab — juba sellepärast tahab ta Keskerakonnale kätte maksta.

Nüüd aga läks lahti hirmus skandaal Toobali pärast – püütakse asja kujutada selliselt nagu oleks ta mingit luuret teostanud. Kui talle need kirjad toodi, tegi ta ju õigesti, et teavitas sellest Savisaart ja neid kirju ei kuritarvitatud. Rääige rünnak Keskerakonna büroosse räägib ise, milliseid abinõusid tarvitatakse selle erakonna vastu.

Mis puutub Laanetisse ja Seppikusse, siis ei saa ma aru, miks neid opositsionäre ei ole veel erakonnast välja visatud. Ootan, millal ükskord saaks lugeda Savisaare raamatut “Tõest Eestis”. See avaks nii mõnedki silmad – saadakse aru, mis Eestis tegelikult on sündinud.

Nadesta Ennula
Võru

Ikka lootes paremat

Käin minagi keset seda rahutut maailma, teejuhiks ei ole enam ideaali. Oma erutusel märkan: ei ole kusagil head, on vaid vead.

Aeg on tähelepanuväärne – kohutav. Kõike ümbrust jälgin ahnelt. Mõõtes oma elu, selle praegust taset: võin olla elus, natukene hale.

Jalakäijal ruumi jääb napiks. Oleks õnn, kui see autojuhil, tema arusaamal, mõttel ka klapiks – auklikuks sõidetud-käidud kõnniteed.

Kui jalge all asfalt kulunud on liivaks, kõik on kaduv, inimesi liialt. Miks ma siis käin nii rahutult, nii raskelt tuule teedel?

Rõõmu ei ole mu meele. Aga siin on mu kodupaik mu pühal sünnimaal – Eestimaal, on ainus koht mul ilmapeal.

Siin on rikastel pankades suured rahad. Olgu – mis teha!? Kui küsida, tuuleteeline, muremeelne: kas sa nutta tahad?

Ei – loodan (või usun valet?) ikka veel. Siin on õilmekülluses suveööd. Tahan vahel tulla kuulama merekohinat, tahan näha ka oma kodupõlde ja -metsi. Minuga on teisigi tuuleteelisi, muremeelisi.

Seda tuult, neid lõhnu ma tunnen, kodumetsa kohin joodab mind. Usun, et linnas liigun ikka veel ringi – see mulle, teekäijale, kui tormide hing. Jään ootama ikka paremat.

Õilme Trisberg Tallinnast

Millesse suri kirjanik?

Videviku peatoimetaja Ants Tamme saatis Kesknädalale loo arstiabi korraldusest Eestis ja rahulolematusest Hanno Pevkuri juhitud Sotsiaalministeeriumi tööga. Loo lõpulõik kõlab nii:

„...perearstid võiksid oma patsientidesse mõnevõrra teisiti suhtuda. Aga enamasti pole jahedas suhtumises asi mitte perearstides, vaid hoopis paljus muus ja sügavamal: riikliku süsteemi mõjutamatus jäikus, paindumatus ning et mitte öelda: (pahatahtlikult) venivas toimetamises. [---]

Siinjuures ei saa kuidagi mööda läinud sügisese Viljandist laialt äkklevima hakanud kollatõvepuhangust. Nõudis enne lausa kuid (!), kui väikesegi osa riskigruppidest – kooliõpetajate – kaitsevaksioneerimiseni jõuti. Küll polnud vaktsiini mitte kuskilt võtta, küll polnud raha selle eest tasumiseks, küll oli põhjus vaktsineerijate puudumises...

Aga siis sai teatavaks, et Rapla haiglas on pärast rasket põdemist ära läinud üks meie tippkirjanikke ja tõlkijaid. Minus tekitas see kohe kahtlustavat huvi, sest olen ise Raplas koolis käinud ning tunnen Ly Ehinit (Seppelit) juba lapsest saadik. Andreski oli tuttav. Pärisin maakonnalehe toimetajalt, mis siis Nädalise väärisautoriga õieti juhtus. Tõnis Tõnisson ohkas: jutud sellest, et kollatõbi olevat justkui iseenesest läbipõetav ja peaaegu et ravi mitte vajav haigus, ei vasta absoluutselt tõele. Seitse aastakümnet ilmas elanud ja täiesti reibas vembualdis kirjanikuhärra oli millalgi nooruses põdenud hepatiiti, nüüd saanud ta oma Viljandist vanaisale-vanaemale silmarõõmuks hoida toodud tütrepojal hepatiidi nüüdisvormi, ning kahjustatud maks ei pidanud enam vastu.

Küsin minister Hanno Pevkurilt: kas toda kollatõvepuhangut poleks olnud võimalik märksa operatiivsemalt mingigi kontrolli alla saada? Mida sõandab enese ametileiguse kohta õigustuseks öelda tervishoiala asekanstler, endine perearst Ivi Normet?*

Tülisammas tulekul

Kohe, kui grupp jõukaid ja nõukaid tegi ettepaneku panna Tallinnasse ausammas endisele Vene Föderatsiooni presidendile Boriss Jeltsinile – tänuhäheks selle eest, et ta käis 13. jaanuaril 1991 toetamas meie vabariigi iseseisvuse taastajaid ning aitas ära hoida verevalamist, mis juhtus Leedus ja Lätis, sai selgeks, et armsal eesti rahval läheb jälle Suureks Sambasõjaks. Juba ongi läinud: ühed tahavad sammast, teised ei taha mitte; ühed tahavad sinna, teised tänna...

Kas see sammas ükskord tuleb või ei, pole kindel, kuid raudselt kindel on see, et tülitsemist selle ümber saab olema küll ja veel. Eesti elu igavaks ei lähe!

Ka meiekandi mõtleivate meeste peas hakkas viivitamatult idanema oma sambamõte. Et kõige õigem oleks sammas panna Toompea lossi aeda, sest lossi Valges saalis kirjutas Jeltsin alla Eestit toetava dokumendi. Ja võiks selle samba püstitada sinnasamasse kohta, kus kunagi seisid Eestist ENSV teinud Johannes Lauristini sammas. Üks mees aitas Eesti iseseisvust lammutada, teine aga taastada.

Ants Kull, tallinlane

Fragment Boriss Jeltsini monumendist Jekaterinburgis.

Kohtumõistmine ja eetika

Meie riigis aetakse kohtumõistmine ja eetika segamini. Kõik tahavad olla nii kohtunikud kui ka eetikud.

President on ülemkohtunik suurest paatosest, nii et multikultuurne sõnavada veab keele ja aju sõlme. Peaasi, et jõuaks esimesena kohtuotsuseni! Polegi tähtis, kas fakte on või mitte, kas uurimist on toimunud või ei ole mitte. Tuletan meelde, et T. H. Ilvese üleskutsel ületasime ka suurimat majanduskriisi süüdlasi otsimata, nii et terve maailm on eestlastest majanduspõgenikke täis – vähemalt kümme korda rohkem kui Siberisse küüditatuid.

Peaministril silmgi ei pilgu, kui mingi kuulujutu järgi mõistab Riigikogu liikme süüdi ja tagatipuks külvab pühas vihas kõige suurema opositsioonierakonna üle ähvardustega, mis demokraatlikus vabas riigis, pealegi õigusriigis, kuuluksid mõjuvõimuga ähvardamise paragrahvi alla.

Meediatorudest on vastik isegi midagi kirjutada – nii räpaselt haisevad need raha ja kintsukaapimise järele. Meedianeegritel pole aimugi inimõigustest ja õigusriigi seadustest. Tegutsevad nagu kunagised hungveipingid: oled süüdi ja millal tagasi astud!?!

Tavakodanikuna tunnen, et elame otsekui 1917. aasta järgsel Venemaal, kus kohut mõistsid „troikad“ kuulujutude ning pealekaebajate ja koputajate teadaandmistel alusel.

Meilgi on oma „troika“ juba olemas: Ilves–Ansip–KAPO. (KAPO-t asendab edukalt ka meedia. Nende kolme vahel on tugev konkurents.)

Eestlased on harjunud, õigemini – neid on harjutatud, eneseimetlusega. Teeme „troika“ asemele „neliku“ Ilves–Ansip–KAPO–meedia ning viime selle maailmale imetlemiseks.

Kõik on kallis: koolid on kallid, päästjad on kallid, kohtud veel kallimad, s.t kulunudvad. Kaotame need ära! Seadustame omakohtud nagu on vabatahtlikud päästjad,

nagu on abipolitseinikud. Euroopal kukub suu lahti, kuuldud Eesti edust ja ta hakkab seda Kreeka peal katsetama.

Vinge eeskuju – „troikal“ või „nelikul“ kui algatusel (vrd *trio* ja *kvartett*) on ikka usinaid järgijaid Riigikogus ja valitsuses: Ergma, Laar, Mikser, Ratas, Laanet, Vakra ja veel mõni ullikene Keskerakonnast. Viimased ei suuda üle olla kaotuskibedusest erakonna kaaperdamisel tellimustööna. Sest mis õnnestus Rahvaliiduga, ei õnnestunud Keskerakonnaga. Tark õpib ikka teiste vigadest. Ka tänu Toobalile.

Raske sõna ja libeda keelega-meelega on meie Laanet, kes ei taha maha jääda „troikast“. Pole ka imestada – tal ju töökogemused politseist ja miilitsast ning teadmised „troikade“ ülesehitusest ja eelistest.

Meediale ütles Laanet, et vabandas Rummi ees. Laaneti mõttemaailmas on küll mingi kiiks, kui ta süütu inimesena vabandas Rummi ees. Miks? Loogilise mõtlemise järgi võisid Rummi kirjad sattuda Toobali lauale Laaneti teadmisel, või on ta silmakirjalik lõmitaja, kellega ühes erakonnas ei taha ollagi.

Laaneti haare ja töövõime on ammandamatu ka erakonna „meediaesindajana“ ja juhtorganite tööshoidjana ning ta juhatab teed tulevikku Keskerakonna 13000 liikmele. Eriti suurt vaeva näeb Laanet Savisaarega, kes ei taha tegelda omakohtuga, vaid taotleb süüdistust ja kohtuotsust väljaselgitatud faktide alusel.

Kui võrrelda kõigi eespoolnimetatud isehakanud kohtunike ja eetikageeniuste pressikonverentse ja esinemisi, siis ainsana saab Savisaart nimetada õigusriigi riigimeheks; ülejäänud on eneseimetlejad, kelle koht ei ole riigitüüri juures või Keskerakonnas.

Loodan siiski, et Laanet tõestab praktikas, et ta on eetilise inimene ning lahku Keskerakonnast õigeaegselt ja eetilisel, jättes oma koha asendusliikmele, kui erakond väsis tema teenetest.

Ülo Palover

75-aastane taluperemees Võrumaalt Lasva vallast

Muljekatkeid ühest kommentaarist peaprokurör Norman Aasa artiklile „Prokuratuuri kaitseks“

(Eesti Päevaleht 3. veebruar)

Ajalooost teame kõik, kuidas kuri pilk kaetatavale oli piisav põhjus lossikeldri piinapingile saatmiseks. Ainuüksi kellegi kahtlustamisest nõidumises piisas uppumiskatse (*aj. veeproovi – Toim.*) läbiviimiseks ja ketserluse viljeleja olemise lõpp-punkt oli tuleriit.

Kui kärbsetaipast karjapoiss korralikult ette võtta, kalastajale sõnad peale lugeda, metsateel sipelgaid massiliselt laiaks litsuvat noornaturalisti pisut noomida, siis algkoolilastest sääsetapmisvõistluse võitjad on lausa massimõrvarid.

Kui kapitalistliku ühiskonna vääriliselt vaadata kõike läbi rahaprisma, siis on prokuröride poolt sisuliselt põhjendamatute süüdistustega tekitatud kahju parteidele väga suur. Millele kulutavad parteid oma raha? Suurim kulukomponent on suunatud mainekujundusele, valijate, poolehoidjate ja muidu edumeelsete kodanike ühistegevusele, kogu ühiskonna ja riigi edendamisele meile kõigile parema elu tagamiseks.

Mida pakub meile riigiprokuratuur? Ebamäärast küsimust: 500€ või oli see ikka 600€? Tule taevast appi!

Loomulikult kerkivad õigustatud küsimused ja neid ei ole teps mitte vähe. Kas arvatav manipulatsioon õiguskaitseorganitega ei kujuta juba ohtu kogu riigile ja rahvale tervikuna, igale üksikule inimesele eraldi, kaasa arvatud kõrgeimal tasemel rahvaesindajad? Siin on põhjust tõepoolest sügavamateks mõtisklusteks argielust oluliselt laiemal üldisemal küsimusel ja peaprokuröri artikkel on siin hea eeskuju.

Seega – üldjuhul karuteeneid õiguskaitseorganitelt Eesti riik ja rahvas enda suhtes ei oota, ei taha ning ei pea seda ka taluma. See kriitika, millele peaprokurör üritab nüüd vastata, ongi ühiskonna üks reaktsioone. Kas ka piisav? Ei tea.

Kommentaari lähetas toimetusele keskerakondlane T. R.

Karupoeg Puhhi looja Alan Milne ja Max Kaur

Keegi on Max Kauri juures käinud ja tema sülearvuti pihta pannud. Keegi teine aga demonstreeris isesorti julmust, parastades ja ilkudes toimunu üle.

AARNE RUBEN
kirjanik ja TV-saatejuht

Poliitik on meil tihtipeale kui *persona non grata*, see tähendab – tänuga mitte vastu võetud persoon. Kõige suurematel poliitikutel on väga kindlaks kujunenud vaenlaste ja sõprade ring.

Näiteks hiljaaegu leidis keegi eliitkooli õpilasest noorkirjanik, et tema raamatus on paslik kujutada Savisaare põletamist. Niisiis avaldatigi ridamisi õudseid pilte, mis nn vanakoolimehel südame alt külmaks võtavad. Mitmed ajalehed leidsid niisuguse ödvas-tava fakti kajastamiseks põhjuse, mis aga viib mind mõttele järgmises: surm on kaasaja noore jaoks virtuaalne üksus. Noor ei ole pidanud isegi korralikult tööd tegema, ajateenistusest ja olemasolu eest võitlemisest rääkimata. Eliitkoolis õppimine näitab, et tehniliselt on neil nii mõnedki asjad käpas; sellise noore ilmakodaniku elul puudub aga kaugem siht.

Parastajaid ja ilkujaid oli palju

Kuidas siis asjad Max Kauri

sülearvutiga õieti olid? Tolleski loos avalduvad eelmainitud tendentsid.

Ühel päeval tuleb teade, et Tallinna linnavolikogu liikmel Max Kauril on kodust sülearvuti ära varastatud. Kõige liha teed on läinud ka Edgar Savisaare elu ja tegevust kajastav tekst „Krüsanteemimaja saladus“. „Maja“ ja „saladus“ pealkirjas näitab laste- või kogupereraamatu kirjutamise oskust – vanade majade ja saladuste ümber keerlevad paljud tuntud lapsepõlvlood:

„Meisterdetektiiv Blomkvist“, „Üks koletu lugu“, „Imekaru“, „Bullerby lapsed“, osalt ka „Kääbik“ ja paljud teised.

Niisiis, härrasmehel on arvuti kadunud ja ta on väga-väga õnnetu. Kompuutris võis tal ju olla n-ö kogu elu, nagu tavaliselt ongi. Tean, mis tunne valdab, kui see läheb. Kuid mis edasi selgub? Facebookis, noorte intellektuaalide seltskonnas algab parastav ilku-mine. Naerdakse tundmatu käsikirja veidrakõla üle. Keegi väidab, et „seda kapo tegelikult otsiski, kui peakorterit puistas“. Keegi teine väidab, et krüsanteemidel olevat teatud seksuaalne alltekst, ohjel-damatult pilatakse noort autorit, kes sellise teose kirjutab ja seejärel kaotas.

Ilmaaegu. Ka „Karupoeg Puhhi“ looja Alan Alexander Milne kaotas hajameelsusest alatasa käsikirja ja kirjutas ka krüsanteemidest ilma mingi seksuaalse alltekstita. Eks ole

ju tal tuntud luuletus selle kohta, kuidas Unihir oma vooditgeraaniumide ja krüsanteemidega ehib.

Ent Milne'i ei rünnatud sel kombel nagu Max Kauri, seljaga tagant. Võib-olla on just Kauri tulevane Milne? Iga noore kirjaniku seljakotis võib ju peituda marssalikepp. Ka Petrarcat ei teadnud alguses ükski muu, kui ainult inimesed selle mägede ovaali sees, kus ta oma kõige esimesed, noorusvärsked lood kirjutas. Kellegi üle irvitamine teenib iseenda *ego* upitamise eesmärki. Noor intellektuaal mõtleb nii: käsikiri, mis peitus Max Kauri arvuti kõvakettal teiste failide vahel, pole ju midagi väärt; autor on ju keskerakondlane, osalt ehk ka venelane või mõne teise rahvuse esindaja, mine sa võta kinni... Parastajad ja ilkujad ei mõtle selle üle, et olgu Kaur kes ta on, ta on sadu õhtu- ja öötunde kulutanud oma käsikirja lihvimiseks; kompuutri saavutamiseks on aga omakorda tehtud tööd. Töö, vaev ja armastus iga hinnaga, aga kusagil, mingites „peen-tes“ ringkondades muutub see naeruks ja pilkamiseks. Kui Jaan Kross unustas ühe oma käsikirja kogemata trammis, siis ei naernud tema üle keegi. Võeti teadmiseks, ja õigusega. Nii peabki.

Poliitik on samuti inimene

Julmus ja kalkus haigutab paljude nüüdisaegsete noorte hinges. Hoitakse küll käigus eliitkoolis, mil on briljantsed hoolekogud, aga tulemus? Klassijuhatajad viivad oma

kasvandikke koolilõpuekskursioonideks Pariisi, koolihoovis pargivad uhked autod, aga samas kipub olema ikka see loogika: teine inimene nutab, mina naeran. Teine inimene ajab poliitikat nii hästi-halvasti kui oskab, mina aga, justkui noorkirjanik, panen ta oma teoste lehekülgedel virtuaalselt põlema.

Kust tuleb see julmus? Ameerika põnevusfilmid on telekanalitesse tulnud moraalsete selgitusteta, koolides ei ole aega avada vägivalla alltekste. Oma jao saavad loomad, üldse kõik väetid. Ühiskond ei olnud valmis rahahulluseks. Alles me olime kõik vaesed, siis aga selgus, et kaukad täituvad palju aeglasemalt kui levib rahaideoloogia.

Kas on mõni, kes tõesti aru ei saa, et teise inimese kuumad pisarad ei ole naerukoht? Olgu krüsanteemid, olgu maja ja olgu saladus – need on niisugused asjad, mis vajavad elementaarset empaatia-võimet, aga mõtlema paneb kogu see lugu küll. Intellektuaal – see kõneleb rafineeritud häälega nagu Andrus Kivirähk raadios. Selline koolitatud hääle ning edastatud kõrged mõtted panevad aga inimesele ka vastutuse: teha midagi, mis kohe võiks üldi-seks seaduseks saada kedagi kahjustamata. Tänapäeva tarkpead ei näi mõistvat, et ükskõik, kes kannatab – ka poliitik –, on samuti inimene ja tal on omad tunded. Ta hoiab ka mõnest kallist või vanast esemest kinni, kui tema kodu tühjaks tassida.

Tallinna TV-s uus saade „Meedia keskpunkt“

Esimeses saates kesknädalal, 15. veebruaril osalevad staazikad ajakirjanikud Urmi Reinde, Mart Ummelas ja Heimar Lenk.

Saate nimi „Meedia keskpunkt“ on konkreetne ja selgitab ka sisu. Elame koos vaatajaga kolmapäevast kolmapäevani, arutleme meediapildi üle. Kui teised kanalid teevad oma ülevaate-saateid laupäeval-pühapäeval, teeme meie seda nädala keskel.

Püüame analüüsida sündmusi ja arenguid sellest vaatepunktist, millest ERR või erakanalid väga rääkida ei soovi või räägivad ühepoolsest. Otsime seoseid ja valgustame varjatut, kutsume saatesse külalisi ja neid arvamusi liidreid, keda teised kanalid eriti ei kutsu.

Kindlasti on „Meedia keskpunkt“ poliitilise kallakuga ja sealt peaks enda jaoks huvitavat leidma need vaatajad, kelle hobide hulka kuulub portaalides kommenteerimine, raadiojaamade küsitlussaateisse helistamine ja kirjade saatmine ajalehtedesse. Ootame ekraanide ette ühiskondlikult aktiivseid inimesi, kellele on tähtis Eesti, Tallinna ja oma kodukoha käekäik. Kindlasti on see saade keskmisest enam mõtleval inimesele.

Esimest saadet teeme Kesknädala peatoimetaja Urmi Reindega. Tunnustatud meediaekspertina esineb Mart Ummelas, kes on aastaid kirjutanud meediakommentaare ka Rahvusringhäälingule. Edaspidi tuleb kaasalööjaid rohkem. Tahaks otsida üllatusesine-

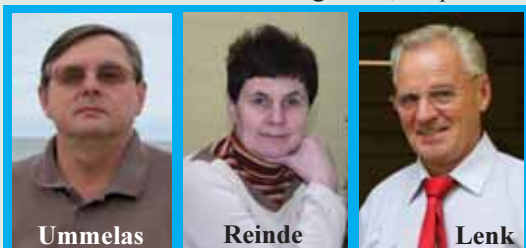
jaid, kelle arvamused ja vaatenurk vaatajale erilist huvi pakuks. Mida originaalsemaid mõtteid, mida põnevam pilk maailmale, seda parem saade! Kipume ju aastast aastasse ühtedest ja samadest arvajatest peakanalitel ära tüdinema!

Kas ikka kajastati igakülgselt ja objektiivselt konkreetset juhtumit, mille alla lähevad nii korruptsioonilood kui ka koolide sulgemine, nii parlamendi tegevus kui ka mõne seltskonnatege-lase armukolmnurk? Kas ikka said sõna kõik osapooled, kas ei tehtud kellelegi liiga või äkki kiruti mõnda erakonda rohkem, kui asi väärt?

Kunagi ei tea ette, kuidas mõni sari minema hakkab, kuid loodan vaatajate huvile. Ega meil peale ETV poliitilise kallakuga saateid palju pole, ja alternatiivseid seisukohti ei kuule kuskilt, kui näiteks Nõmme Raadio või Kesknädal välja arvata.

Mulle tundub, et on veel palju vaatajaid, kes ootavad midagi muud. Värskeimat mõtet, mis ei pruugi senikuulduga kokku langeda. Pakume välja oma vaatenurgad. Las vaataja siis otsustab, kas on ta meiega nõus või mitte. Vaataja valikuvabadus vaid suureneb, ja mis saab kellelegi selle vastu olla!?

Heimar Lenk,
„Meedia keskpunkti“ saatejuht

Ummelas

Reinde

Lenk

TALLINNA TV

13 - 19 JAANUAR

ESMASPÄEV, 13.02

08:55	KAVA
09:00	TÄNA*
09:20	Terve tervis*
09:50	Aleksei Turovski lood*
10:20	Meistrite linn*
10:50	Kultuurimeeter*
11:20	Euroopa tee*
11:35	Oma Valitsus*
12:05	Kaming suun - TTVs tulekul...*
12:25	Arktikalugu*
13:50	Info TV
15:00	OTSE: Ülekanne Riigikogust
18:15	KAVA
18:20	TÄNA. Lühiuudised
18:30	Parima sõbraga*
19:00	TeTeVeke
19:20	TÄNA. Lühiuudised*
19:30	Kas tohib?*
20:00	Pealinnapilt
20:30	TÄNA. Pealinna uudised
21:00	Tallinlase tarbeks*
21:30	Sportisõbrad
22:00	Pikk nädalavahetus
23:25	KAVA
23:30	TÄNA*
00:00	Pealinnapilt*
00:30	Sportisõbrad*
01:00	Pikk nädalavahetus *
02:25	Info TV

TEISIPÄEV, 14.02

08:55	KAVA
09:00	TÄNA*
09:30	Tallinlase tarbeks*
10:00	Kas tohib?*
10:30	Pealinnapilt*
11:00	Sportisõbrad*
11:30	Arhiivivaramu. Kirjanikud*
12:00	Vintskapist soklini*
12:30	Ülekanne Riigikogust*
13:30	Info TV
18:15	KAVA
18:20	TÄNA. Lühiuudised
18:30	Linna aed*
19:00	TeTeVeke
19:20	TÄNA. Lühiuudised*
19:30	Õigusnõu
20:00	Kultuurimeetri arhiivist. Tummfilmid tõstavad häält
20:30	TÄNA. Pealinna uudised
21:00	Helsinki - Tallinn
21:30	Hariduskonverents ja -mess 2012, 1. osa
22:30	Aarete saar
00:10	KAVA
00:15	TÄNA*
00:45	Õigusnõu*
01:15	Helsinki - Tallinn*
01:45	Aarete saar
03:25	Info TV

KOLMAPÄEV, 15.02

08:55	KAVA
09:00	TÄNA*
09:30	Õigusnõu*
10:00	Hariduskonverents ja -mess 2012, 1. osa*
11:00	Helsinki - Tallinn*
11:30	Jäljed*
12:00	OTSE: LV Pressikonverents
12:30	Aarete saar*
14:10	Info TV
16:40	KAVA
16:45	Korvpallistuudio
17:00	OTSE: Korvpall
19:00	TeTeVeke
19:20	TÄNA. Lühiuudised
19:30	Pealinna Pead. Ühistransport
20:30	TÄNA. Pealinna uudised
21:00	Estica. Kadriorg
21:30	Keskpunkt meedias
22:00	Tere tulemast
00:40	KAVA
00:45	TÄNA*
01:15	LV Pressikonverents*
01:45	Estica. Kadriorg*
02:15	Tere tulemast *
04:55	Info TV

NELJAPÄEV, 16.02

08:55	KAVA
09:00	TÄNA*
09:30	LV Pressikonverents*
10:00	Pealinna Pead. Ühistransport*
11:00	Estica. Kadriorg*
11:30	Keskpunkt meedias*
12:00	Kultuurimeetri arhiivist*
12:30	Korvpallistuudio*
12:45	Korvpall. BC*
14:45	Info TV
18:15	KAVA
18:20	TÄNA. Lühiuudised
18:30	Sportisõbrad*
19:00	TeTeVeke
19:20	TÄNA. Lühiuudised*
19:30	REC

20:00	Aastalõpp Kultuuritehases 2/2
20:30	TÄNA. Pealinna uudised
21:00	Inimeste lood
21:30	Elu peeglis
22:00	Siseimpeerium
00:55	KAVA
01:00	TÄNA*
01:30	Elu peeglis*
02:00	Siseimpeerium*
04:55	Info TV

REEDE, 17.02

08:55	KAVA
09:00	TÄNA*
09:30	REC*
10:00	Aastalõpp Kultuuritehases 2/2*
10:30	Inimeste lood*
11:00	Elu peeglis*
11:30	Sõleke 35 "lihtsalt olla"
12:50	Sõleke 35 "lihtsalt olla"
13:55	Info TV
18:15	KAVA
18:20	TÄNA. Lühiuudised
18:30	Oma Valitsus
19:00	TeTeVeke
19:20	TÄNA. Lühiuudised*
19:30	Tartu uudised
20:00	Inimese mõde
20:30	TÄNA. Pealinna uudised

21:00	Kultuurikonverents
21:30	Kultuuritehas
22:15	Pühitsetud armastus
00:00	KAVA
00:05	TÄNA*
00:35	Tartu uudised*
01:05	Inimese mõde*
01:35	Kultuuritehas*
02:20	Pühitsetud armastus *
04:05	Info TV

LAUPÄEV, 18.02

08:55	KAVA
09:00	TÄNA*
09:30	TeTeVeke
09:40	Ajaga sammu
10:10	Kaming suun - TTVs tulekul...
10:30	Inimese mõde*
11:00	Kas tohib?*
11:30	Tartu uudised*
12:00	Õigusnõu*
12:30	Hariduskonverents ja -mess 2012, 1. osa*
13:30	REC*
14:00	Pühitsetud armastus *
15:45	Info TV
18:15	KAVA
18:20	TeTeVeke
18:30	Estica. Kadriorg*
19:00	Terve tervis*
19:30	Keskkonnanädal
20:00	Etnose kontsert
20:30	TÄNA. Pealinna uudised

20:50	Kaming suun - TTVs tulekul...*
21:10	Keelatud tants 2
22:45	Maailm samme täis, 2/2
23:40	KAVA
23:45	TÄNA*
00:05	Keskkonnanädal*
00:35	Keelatud tants 2*
02:10	Maailm samme täis*
03:05	Info TV

PÜHAPÄEV, 19.02

08:55	KAVA
09:00	TÄNA*
09:20	TeTeVeke
09:30	Aleksei Turovski lood*
10:00	Etnose kontsert*
10:30	Terve tervis
11:00	Linna aed
11:30	Keskkonnanädal*
12:00	Kultuuritehas*
12:45	Korvpallistuudio*
13:00	Korvpall. BC*
15:00	Keelatud tants 2*
16:35	Maailm samme täis*
17:35	Info TV
18:15	KAVA
18:20	TeTeVeke
18:30	Helsinki - Tallinn*
19:00	Dokumentaal. Päev minu elust. Merka*
19:30	Meistrite linn*
20:00	Arhiivivaramu. Kirjanikud
20:30	TÄNA. Pealinna uudised
20:50	Euroopa tee
21:05	Uhkus
22:50	Suured helid. Rein Rannapi Hingelinud II
23:50	KAVA
23:55	TÄNA*
00:15	Meistrite linn*
00:45	Arhiivivaramu*
01:15	Uhkus*
03:00	Info TV

Nädala juubilar JAANUS KARILAIK 35

Alustan hoopiski vabandusest – Kesknädal magas Jaanuse juubelimaigulise sünnipäeva lihtviisil maha. Ta sai 35 juba nädal tagasi. Teine prohmkas on see, et nähes, kuidas Facebooki sõbrad üksteise järel kukkusid Jaanust juubeli puhul õnnitlema, olime kindlad, et ta sai 40. Noh, mitte just seda, et ta näeb nii vana välja, aga... Ma tunnen teda terve igaviku! Ta on juba nii kaua poliitikas vehelnud! Ning oma vaateid, arusaamisi jms asise inimese arvates tühe jutte levitanud! Kolmas jama on see, et skandaalide ja skandaalikeste varjus ei pannud me üldse tähele, kui Keskerakonna parlamendi fraktsiooni toimekas juht Kadri Simson sai jaanuari lõpus samuti 35. Kuidas me siis nüüd Jaanust avalikult promome, ja Kadrit mitte?

Oh õudust. Loodan salamisi, et Kesknädal ilmub kõigele vaatamata veel ka 5 ja 10 aasta pärast, ning Kadri ja kõik teised, keda oleme n-ö vahele jätanud, leiavad oma värika koha – jätkuvalt ülesmäge minnes ja väarikalt vananedes! – rubriigis „Nädala juubilar“.

Sõbrad, kellel palusin Jaanust kirjeldada, rõhutasid kõigepealt, et tal on omamoodi traagiline positsioon (see on küll minu, mitte tsiteeritud sõprade väljend). Nimelt ta jäävat Keskerakonnas justkui kahe leeri vahele. Ta püüab püsti hoida dialoogi nende vahel, üritades mõjutada tasakaalule neid, kes soovivad erakonnas

kiireid muutusi, ja teisalt kutsub üles ära kuulama ka neid, kelle tahe on hoida Keskerakonna kurssi püsiväärtusena.

Ehk nii-öelda natukene omadele võõras, ja võõrastele... ka võõras? Võib karta, et lõpuks on ta kõigiga tülis – kumbki pool ei võta omaks! Kuigi minu arust on tal sellisteks kurba-deks arenguteks liiga palju sõpru.

„Karilaid on Keski ainsus veendunud sotsiaaldemokraat,“ üldistab üks Jaanuse lähemaid sõpru. Just väikese tähega sotsiaaldemokraat, rõhutatakse mulle. Ja seda nii saunalaval ja ballisaalis kui ka kõnepuldis. Juba ühesainsas telefonikõnes suudab Jaanus pidada nii kirgliku sotsiaalse sihitusega monoloogi, et kuulates hakkab tasapisi piinlik – miks ma ise nii kirglik ei ole? Miks meist üldse nii paljud on minnalaskjad: lehva-lehva, lohva-lohva?

Võiksime Jaanuse-suguseid positiivseid võitlejahingi rohkem usaldada.

Ta evib poliitikule ülimalt vajalikku, aga siiski harvaesinevat annet lävida usalduslikult inimestega, kes arvavad temast teisiti. Või hoopis vastupidi. Nii oma partei sees kui ka teiste parteide liikmetega. Eriti silmatorkav, et ta teeb seda maha salgamata, ja veelgi enam – otse, kõva häälega ja avalikult oma seisukohti välja öeldes. Ja mõnikord neid isegi ellu viies.

Näiteks. Reformierakonnaga

koalitsioonis on olnud paljud keskerakondlased. Kahjuks enamasti on selle koostöö eeltingimuseks olnud oma vaadete tasalülitamine. Jaanus püsib mitmendat aastat Haapsalus koalitsioonis Reformiga, kuulutades kogu aeg, mis ta Eesti elust arvab – ja on ikka koalitsioonis edasi. Ei hammusta ega näri selja taga, ja sellel põhinebki tema saavutatud respekt. Kui kõrgele ja kaugele sellise lähenemisega poliitikas jõuda võib, pole muidugi teada.

Võib-olla 40-ndaks juubeliksa on tühaks tehtud, nagu nii mõnedki? Silmnähtav on, et Karilaid on varjamatu ausameelsuse poolest selgelt eristuv nähtus nii Keskerakonnas kui ka terves Eesti poliitikas. Veel üks näide. Kord kirjutas ta kuskil, miks ta üldse poliitikasse tuli. Sealt pärineb tekstilõik:

„Igor Gräzin on öelnud, et Reformierakonna edu põhineb parempoolsetel Eesti ajakirjanikel, neil ajakirjanikel puudub tihti ülikooliharidus

ning selle puudumine ei lase areneda ka avatud ja solidaarsel ühiskonnal. Vasakpoolsus ja tsentripoliitika on allasurutud, marginaliseeritud ning võrdsest debatist nurka pressitud. Parempoolsed seisavad parempoolsete ajakirjanike ja nende omanike propaganda-tööstusel. See on ebaõiglane ja halvab ühiskonna potentsiaali.“

Kuidas mõni inimene ometi nii selgelt näeb ja otse ütleb? Ebaeestlaslik.

Teine Jaanuse sõber arutleb, et igasugune võim, raha ja praktiline poliitika on Jaanuse jaoks talumatu koorem. „Ta on sündinud ideoloog ja võitleja,“ räägib sõber. „Tema koht pole hallitada mingis Haaapsalu koalitsioonis, vaid tema õige kutsumus on töötada välja erakonna ideoloogiat ja innustada inimesi. Ta on sündinud võitleja. Ta ei lähe kompromissidele ideede nimel – või teeb seda väga valuliselt. Selle asemel võiks ta esindada Keskerakonna poliitilist pilti näiteks mingis vasakpoolses foorumis.“

Iseloomustaja julgeb ka välja öelda, et Tallinna Ülikoolist saadud haridusele vajaks Jaanus juurde tõsisemat majandusalast vaadet – siis suudaks ta välja töötada erakonna jaoks ideaalse programmi, ja ka kaitsta seda. Paremni kui suudab praegune Keskerakond oma otsinguis. Kuulen, et kohati kipub Karilaid sattuma liiga mustvalgetele radadele, ja

mõnikord juhtub läbi mõtlemata sõnalist tulistamist. Aga küllap läheb see järgmisteks juubelideks üle, või vähemalt väheneb.

Probleem olevat ka selles, et Jaanust pole sõpradel õnnestunud kaasa vedada Tartu suusamaratonile. Ta küll igal aastal lubavat, kuid piirdub siiski male või tennisega. Raamatutest eelistab muidugi poliitilist kirjandust, näiteks memuaare. Paksu „Diplomaatia“, Kissingeri elutöö töötas ta põhjalikult läbi ja sellest USA ajaloolisest poliitika-tegelasest saigi talle omamoodi lemmik. Lemmikkirjanike sekka kuuluvad Stefan Zweig, Heinrich Heine ja kaks Eduardi – Vilde ja Bornhöhe. Samas vaatab heameelega kinos „Sõrmuste isandat“, päkapikke, mäekolle või haldjaid. Sügisel tuleb Kääbiku film ja seda läheb ka kindlasti vaatama.

Jaanus Karilaid on sündinud 1977. aasta 1. veebruaril, lõpetanud Tallinna 32. gümnaasiumi ja Tallinna Ülikooli haldusjuhtimise erialal. Juhib Keskerakonna Läänemaa piirkonda alates 2005. aastast ja on Haapsalu linnavolikogu esimees. 2011. aastal Riigikogu valimistel oli Keskerakonna Lääne-, Saare- ja Hiiumaa nimekirja esinumber. Viimati osales Keskerakonnasisesel MTÜ „Vabatahtlike kodanike ühendus“ loomisel.

Urmi Reinde

John Lennonist ja vabast ajakirjandusest

Meediakommentaari Edgar Savisaare blogist

Algus esilehel

Olid ju Presleylgi omad luukered kapis, millele FBI juht sai vajutada. Millised on aga meie ajakirjanike luukered? Osa aimab neid, mõnedest on ka teada, aga sellest jääb väheks. Kui 1995. aastal otsiti läbi SIA peakorterit, siis viis Kapo sealt ära mõned tunnistused ajakirjanikest KGB agentide kohta. Need paberid kadusid kuhugi ja hiljem väideti, et neid polevat olnudki. Aga mis siis, kui mõnedest nendest paberitest siiski olid koopiad olemas ja need ühel päeval välja ujuvad? Millise avalduse teeb siis härra Vabariigi President?

Hiljuti teatati, et ajakirjandusvabaduse pingereas oleme tõusnud enneolematult kõrgele kolmandale kohale. Mina arvan, et meie ajakirjandusest on suur osa võimutruu, ostetav ja müüdiv. Võib-olla on see kogu maailmas nii, ja mujal

veel rohkem kui meil? Teine võimalus on, et võimutruu on hoopis need n-ö sõltumatud ekspersed, kes seda paremusjärjestust paika panevad. Ma saan aru, miks avalikkusele pole teada antud ekspertide nimed maadest, mis asuvad ajakirjandusvabaduse indeksis sabaoas. Et avalikkusele pole teada korrespondentide nimed ka tabeli esiotsa tulnud riikides, mis peavad olema eeskujuks ülejäänud maailmale, siis on asi väga imelik. Mõistes suurepäraselt Eesti kõrge koha kahtlustäratavust, püüab Ajalehtede Liidu tegevjuht Mart Raudsaar 30. jaanuari Postimehes indeksi anatoomiat selgitada: „Indeksit aitasid koostada organisatsiooni 150 korrespondenti üle maailma, lisaks hulk sõltumatuid ajakirjanikke, uurijaid, juriste ja inimõiguste aktiviste.“

Aga kui Eestist olid Piirideta Reporterite korrespondentideks näiteks

Samost, Muuli, Hõbemägi ja nendesugused, siis polegi ju selle indeksiga seoses rohkem millestki rääkida. Küll on aga endiselt püsti küsimus, miks ennast eriti sõltumatuna reklaamiva Eesti ajakirjanduse peavool on parempoolne ning häbitult valitsusmeelne.

Meediatasakaalu puudumise poolest on Eesti ajakirjandus ju kaugel hullest hiljutisest kurikuulsast Itaaliast või ka praegu kurikuulsust koguvast Ungarist.

Üks vastus on kindlasti väliskapitalis, mille tõttu meedia peavoolus on Eesti enda huvid alaesindatud. Teine põhjus on pealtnäha tehniline, kuid siiski oluline – Eestis on meediaomandi kontsentratsioon ületanud Lääne standardite järgi igasugused piirid. Kaks peamist erameediafirmat on tegelikult koos tegutsev üks grupeering, kelle ühisomanduses on valdav osa maa-konnalehti, ajakirju, suurim

tabloid ja isegi lehtede kojukanne. Norrakatele kuuluv, kuid Mart Kadastiku juhitud Eesti Meedia ja Hans H. Luige Ekspressgrupi vahel puudub reaalne äriline ja publitsistlik konkurents.

Avalik-õiguslik meedia

on avalikult politiseeritud valitsusparteide poolt. Rahvusringhäälingu juhiks on pikka aega olnud ja valmistub edasi olema pikaajaline reformierakondlane. Mis ajakirjandusvabadusest me siin räägime!

Tallinna Televisioon on vaikselt hakanud oma tiibu sirutama, et Eesti meedia-maastikku tasakaalustada. Valitsusmeedia ja Kapo on selle arengu pärast üha rohkem mures, ning see kinnitab kõige paremini, et Tallinna Televisioon on õigel teel. Meedia vabaduse teel.

Nüüd müügil Eesti ainsa huumoriajakirja PILKAJA veebruarinumber!!!

Küünlakuu PILKAJA persooniks on paljude väikeste ja suurte lemmiku Lotte üks loojatest Heiki Ernits, kes räägib Lottest ja tema isast, jahikoer Ramsesest, Edgar Valterist ja Pikrist, oma suurest skandaalist ja muust huvitavast. Kelle marineeris ja söi ära Uganda tudeng Leopold Gile Soomes aastal 1965, sellest kirjutab Soome humorist Veikko Huovinen. Saame teada Palamusel läbi viidud Oskar Lutsu 125. juubelisünnipäeva tähistamisest ja tutvustame Edgar Valteri karikatuurikogumikku.

Poliitikut saavad oma koosa proosas, värsirütmis ja pildis. Lisaks pikemat ja lühemat huumorit, karikatuure ja koomikseid. Traditsiooniliselt on kõrvuti vana ja noor nali, ka lugejad saavad oma sõna sekka öelda.

PILKAJA on saadaval ka e-kujul, mis on soodsam, kui paberikandjal ostes ehk vaid 1,3 € (poehind 1,95 €). Piisab vaid kirjutamisest aadressil pilkaja.sisu@gmail.com ja anneme teada, mida tuleb teha, et ajakiri Teieni jõuaks. Sõbrakuu pakkumine aga on selline, et tellides poolaastaks või aastaks PILKAJA (vaid 7.80 € või 15,60 €) endale või sõbrale kingiks e-mailile, saate kõik eelnevad Pilkaja numbrid alates aprill 2011 (väärtuses 13 €) kauba peale. Ja see ei ole veel kõik! Kui tellid PILKAJA endale või sõbrale kingiks, siis veebruari e-numbri saad lausa tasuta!

PILKAJAS ON 28 LEHEKÜLGE EHEDAT NALJA. PILKAJA ON SAADAVAL HÄSTIVARUSTATUD MÜÜGIKOHTADES.

www.pilkaja.ee

